

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 109-10 MAYIS 1977 FİYATI: 5 TL

AĞALARLA DÜZENİ DEĞİŞTİRME SERÜVENİ

GERİLEME DEĞİL,
POLİTİK SALDIRI;
HEDEF: BURJUVAZİ

MC TRT'SİNİN SANSÜRÜ TİP'İN SESİNİ KISAMAYACAK

Burjuvazinin işçi sınıfına ve tüm ilerici, demokrat güçlere karşı açtığı saldırı kampanyasına, onun bütün beslemeleri katılıyor. MC iktidarı, yalnız terörle, sindirmeyle elbet yetinmiyor. İşçi sınıfının sesini örtbas etmeye de çalışıyor.

Türkiye İşçi Partisi'nin seçimlere katılma hakkını kazanması, MC iktidarının, işçi sınıfının gur sesini kitlelerden uzak tutma hesaplarını suya düşürmüştü. Şimdi de, bütün engellemeler püskürtülerek kazanılan bu hakkın tam olarak kullanılmasını önlemeye çalışıyor. TRT, Türkiye İşçi Partisi'nin açıklamasını önlemeye çalışıyor. TRT, Türkiye İşçi Partisi'nin açıklamalarını mümkün olduğunca kuşa çevirerek sunma gayretkeşliğine, daha seçim döneminin ilk gününden sonra başlamıştı.

Son olarak geçtiğimiz Cuma günü, Türkiye İşçi Partisi adına basına ve TRT'ye verilen demeç, TRT gayretkeşleri tarafından haber bültenlerinden çıkarıldı. O günkü nöbetçi müdür Cafer Demiralp'in, söz konusu demeç "141 - 142. maddelere aykırı bulundu" için, son anda, hazırlanmış bültenin makasladığı öğrenildi.

Hiçbir yasa Cafer Demiralp'a, siyasi partilerin demeçlerini sansür etme yetkisi vermiyor. Demiralp'in TIP'nin açıklamasını bültenlerden makaslaması, özellikle seçim döneminde, ağır bir suç oluşturuyor. Demiralp'in, TIP demeçlerine Türk Ceza Kanununda madde yakıştırmaya kalkacağına, kendisine uygun maddeyi araştırması gerekiyor. AP Samsun milletvekili aday adayı Demiralp bu zahmete katlanmasa da, seçim yasaları, Demiralp'in işlediği suçla ilgili maddeyi bulma yetkisi olan organları belirliyor. Hesap vermekten kaçmak hiçbir zaman mümkün olmuyor.

6 Mayıs Cuma günü TRT haber bültenlerini dinleyenler, Türkiye İşçi Partisi'nin 1 Mayıs'la ilgili açıklamasıyla da karşılaştılar. Sermaye beslemeliğinin bu itirafnamesine, radyo haber bülteninde tam 10 dakika ayrıldı.

Ama bütün bu yeltenişler, bu zavalıca gayretler MC iktidarını da, onların çömezlerini de korktuklarına uğramaktan alkoyamayacaktır.

TRT gayretkeşleri tarafından sansür edilen Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu üyesi Yavuz Unal'ın demecinin tam metni yanındaki sütundadır.

Türkiye İşçi Partisi Merkez Eğitim Bilim ve Araştırma Bürosu Sekreteri Yavuz Unal'ın 6 Mayıs 1977 günü basın ve TRT'ye verdiği demeç:

"İşçi sınıfına ve emekçi halka korku salmak ve seçimlere böyle bir korku ortamında girmek için Milliyetçi Cephe tarafından sürdürülen faşist terör 1 Mayıs'ta yeni bir biçime buründürüldü. En yoğun noktasına ulaştırıldı.

1 Mayıs 1977 günü burjuvazinin işçi sınıfına bugüne kadar yaptığı en kanlı saldırı olarak tarihe geçecektir. Otuzun üstünde işçi, öğretmen, öğrenci ve emekçinin ölümüne ve binlercesinin yaralanmasına yol açan şartları hazırlayanlar şimdi 1 Mayıs olaylarını seçim propagandalarının temel malzemesi yapma çabasındalar.

İşçi sınıfı düşmanları radyolarda, televizyonlarda, boy boy kendilerini gösteriyorlar. Başta Milliyetçi Cephe partileri olmak üzere bütün patron örgütleri 1 Mayıs'a ve işçi sınıfına düşmanlık ta yarışıyorlar. Terör ve korkuyu yaygınlaştırmaya çalışıyorlar. Cenaze törenle-

ri basılıyor, işçiler işlerinden atılıyor, seçim toplantıları engellenmek isteniyor.

Burjuvazinin halka düşman yüzünü 12 Mart'ta da en açık bir şekilde görmüştük. Binlerce işçi, emekçi, genç, aydın hapsedilmişti, işkencelere uğratılmıştı, kurşunlanmıştı, öldürülmüştü. İdam hesapları kurulmuştu. Ama bu olaylar kimseyi yıldıramamış, verilen kararlar ve yapılan işler kamuoyunda kendilerinin mahkumiyeti olmuyordu.

Türkiye işçi sınıfı 1 Mayıs 1977'yi ve onun öğrettiklerini de unutmayacak. Taksim meydanını dolduran yüzbinlerce işçi, emekçi, burjuvazinin işçi hareketini çekmek istediği ne uzlaşıcı, ne maccracı alanlara düşmeden, bu bilincin disiplini ve uyanıklığıyla yeniden meydanları dolduracaktır.

Başta Milliyetçi Cephe ve onu oluşturan partiler olmak üzere tüm öteki sorumlulardan ve sorumsuzca davrananlardan mutlaka hesap sorulacaktır.

İşçi ve emekçi sınıflara vurulmak istenen faşist boyunduruk kırılacaktır.

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:
Nihat SARGIN
Genel Yayın Yönetmeni:
Osman SAKALSIZ
Yazı İşleri Müdürü:
Metin CULHAOĞLU
Teknik Sekreter:
Bülent ARTAMLI

YONETİM:
Konur Sok. 15/8 Kızılay
ANKARA Tel: 174581
İSTANBUL BÜROSU:
Piyerloti Cad. 21/1 Cemberlitaş
İSTANBUL Tel: 263567

ABONE KOŞULLARI:
Yıllık: 200 TL
6 Aylık: 100 TL
POSTA CEKİ: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234

İLAN KOŞULLARI:
Arka Kapak (Renkli) : 15 000 TL
Arka Kapak (Siyah Beyaz) : 12 000 TL
İç sayfalarda sütun santim : 40 TL
Yayın İlanları % 50 İndirimlidir.

BASKI: Dally News Web-Ofset Tesistleri
KAPAK: CAĞDAŞ GRAFİK

sosyalist ülkelerde
kooperatifcilik üzerine

r. karalar - z. üskül

şyulemezov - minkov - boczar
biarzanek - nikl - kovafak

Bilim Yayıncılık Limited Ortaklığı
Piyerloti Cad. No: 21/1 Cemberlitaş / İstanbul

AĞALARLA DÜZENİ DEĞİŞTİRME SERÜVENİ

YALÇIN KOÇUK

Sosyal demokrasinin kaypaklığı, sınıfsal yapısından ileri geliyor. Bu, biliniyor. Ancak sınıfsal yapı, tek başına, kaypaklığı açıklamaya yetmiyor. Öz olarak, sosyal demokrat partiler, burjuvaziye dayanıyor. Burjuvaziye dayanan, burjuvazinin siyasal örgütü olan başka partiler de var. Türkiye'de Adalet Partisi gibi. Adalet Partisi'nin kaypak bir parti olduğunu kimse iddia edemez. Adalet Partisi, burjuvazinin sınır tanımaz sömürüsünü, sınır tanımaz vahşetini yansıtır. Bu açıdan hiç bir kaypaklığı yok. İşçi sınıfı ve dostu emekçilere, inatçı düşmanlıktan bir an için kaçmadı. Kaşması da beklenmiyor. Burjuvazinin, egemen sınıfları, kendisine yüklediği katledici işlevi, hiç şaşmadan ve kaypaklık göstermeden yerine getiriyor. 1 Mayıs günü bir kez daha yerine getirdi.

Sosyal demokrasinin kaypaklığı, yalnızca sınıfsal yapısından ileri gelmiyor. Aynı zamanda burjuvazinin, egemen sınıfların, sosyal demokrat siyasal harekete yüklediği işlevlerden ileri geliyor. Sosyal demokrat hareket, işçi sınıfı ve dostu emekçilerin bilinçlenmesini, kendi siyasal örgütü içinde iktidara yürümesini önleme işleviyle yüklü. Bu işlevi yerine getirme, yüklenen işlevinin niteliği gereği, dar bir köprüden geçmeye benziyor. Sosyal demokrasinin kendisine verilen tarihsel görevi yerine getirebilmesi, işçi sınıfı ve emekçilerle bağ kurabilmesine bağlı. Bağ kurabilmek için bazı görünümünün ön plana çıkarılması, belli vaatlerin ortaya konması gerekli. Sosyal demokrasinin üstlendiği misyonu yerine getirebilmesi için belli bir görünüm ve bazı vaatler mutlak gerekli. Ancak burjuvazi için de mutlak olarak görünüm ve vaatler düzeyinde kalması zorunlu. Bu yüzden burjuvazi, sosyal demokrat hareketin, verdiği görünüm ve vaatleri ciddiye alması için sürekli bir ıkkatlilik gösteriyor. Sosyal demokrat siyasal hareket, burjuvazinin bu dikkat ve titizliğine duyarlı olma zorunda kalıyor. Bu yüzden sosyal demokrat siyasal hareketin işi daha zor oluyor. İşçi sınıfı ve emekçilerin her eylem ve talebinin "hem içinde hem de dışında" olmak zorunda kalıyor. Daha tarihsel bir deyimle "ne içinde ne de dışında" olduğunu göstermek zorunda kalıyor.

Geçen yılın 1 Mayıs gösterilerinden sonra CHP İstanbul İl Örgütü, 1 Mayıs gösterisine katılan bir üyesi hakkında disiplin soruşturması açtı. Soruşturmanın fotokopisi yayınlandı. Böylece 1 Mayıs'ın "dışında" olduğunu kayıtlara geçirdi. DİSK üst yönetimi ile ilişkiye geçti. Gençlik Kolları aracılığıyla DİSK'i ve diğer ilericî örgütleri suçlayan bir rapor hazırladı. Bu yılın 1 Mayıs'ından önce CHP Genel Sekreter Yardımcısı, gösterilerin, bir yandan "düzenli" geçmesini için, diğer yandan da "görkemli" olması için "katkıda" bulunacaklarını açıkladı. Açıklama ile hem "düzenlilik" hem de "görkemlilik" işlevlerinin üstlenildiği belirtildi. 1 Mayıs akşamı ise aynı Genel Sekreter Yardımcısı gösterilere katılan CHP'li Belediye Başkanını suçladı. Hafta başından bu yazının yazıldığı hafta sonuna kadar CHP yöneticileri, "DİSK" kelimesini lügatçelerinden çıkardılar.

Özetlenen bu durum, Türkiye'de sosyal demokrasinin özenen bir siyasal hareketin daha da kaypak bir zemin üzerine oturduğunu gösteriyor. Zızzaglar, bilyörçer... ve daha dar bir zaman aralığına sığdırılıyor. Bu ise kesinlikle, Türkiye'de sosyal demokrasinin özenen CHP yöneticilerinin becerikli ya da beceriksiz olmalarından ileri gelmiyor. Doğrudan doğruya Türkiye'nin sınıfsal ve ekonomik somutundan kaynaklanıyor. Türkiye'nin sınıfsal ve ekonomik somutu, daha "rahat" ve kendine güvenli bir sosyal demokrat harekete şans tanımıyor. Olgun kapitalist ülkelerinde sosyal demokrat hareketleri, işçiler arasında yaratılan bir "aristokrasi" üzerine oturuyor. Türkiye kapitalizminin yapısı, içine girmiş olduğu dar boğazlar, sanayi burjuvazisinin örnekteki açmazlar, işçiler arasında bir aristokrasiye imkan vermiyor. Bu yüzden sosyal demokrasiye özenen bir siyasal hareket, ancak, günlük deyimde "sendika ağaları" olarak adlandırılan sendika aristokrasisine dayanmak zorunda kalıyor. Kir kesiminde de kir emekçilerinin ve küçük çiftçilerin ekonomik taleplerini yerine getirme cesaretini kendisinde göremiyor. Çünkü Türkiye'nin somutunda sanayi ve ticaret burjuvazisi ancak büyük toprak sahipliği ile siyasal egemenliğini güçlendirerek egemenliği sürdürabiliyor. Bu yüzden Türkiye'de sosyal demokrasiye özenen CHP, işçi yığınlarının olduğu yerlerde sendika aristokrasisi ile, kir emekçileri ve yoksul köylülerin bulunduğu yerde de büyük toprak sahipleri bağlarını güçlendiriyor.

Doğu'nun Kürt kökenli şeyh ve büyük toprak sahipleri ile seçim öncesi pazarlıklarının arkasından yatan gerekçe burada. CHP, şimdiye kadar kendisine oy getiren Doğu'daki ağaları kaybetme pahasına, AP, MSP ve DP damgasını taşıyan şeyh ve ağalarla anlaştı. Seçimlerden önce bunları transfer etti. Bu yüzden Doğu illerinin çoğunda merkez yoklaması yapmak zorunda kaldı. Bu yüzden seçimlere giren bir parti olarak seçimlerden önce birçok Doğu'lu milletvekilini kaybetti. Burada CHP, büyük bir "kumar" ile seçimlere hazırlandı. Bu kumarın ne sonuç vereceğini seçimler gösterecek. Ancak CHP'yi tutan batin bile bu kumar yüzünden CHP'nin oy kaybedeceğini yazmaya başladı.

İşçi kesiminde ise transferler bu kadar kolay olmuyor. Çünkü işçi sınıfı, niteliği gereği, bilinç ve disipline sahip. Yalnızca sendika yönetimine gelmiş ve aristokratlaşmış yöneticilerle anlaşmak yetmez. Burada daha ince tertipler gerekli. Sendika aristokrasisi ile kurulan bağların, bir takım görüntülerle gizlenmesi zorunlu. Son birbuçuk yıl içinde bu zorunluluğu yerine getirmek için önemli adımlar atıldı. Batı Alman Sosyal Demokrat Partisi Başkanı Brandt'ın uygun danışmanlığı ile CHP-Büyük Burjuvazi-DİSK Üst Yönetimi üçgeni kuruldu. Bu üçgen kurulur kurulmaz da DİSK, birçok işkolunda ve özellikle ekonomik alanda mücadeleliliğini yitirmeye başladı. DİSK'in işyeri düzeyinde mücadele ederek büyüme hızı yavaşladı. Türk-İş'ten sendika transfer ederek genişleme yönemi ön plana çıkı. DİSK içinde DİSK'i ilkelereinden saptıran sendika aristokrasisi ile DİSK'e ve ilkelereine sahip çıkarlar arasında mücadele başladı. DİSK üst yönetimini oluşturan sendika aristokratları zorba yöntemler kullanmaya ve bilinçli işçi önderleri ile sendikacıları tasfiye etmeye öncelik verdiler. Eylül Direnişi'nin arkasından, daha sonra DİSK üst yönetiminin sahip çıkmadığı üçbin kadar bilinçli işçi işinden edildi.

Sosyal demokrasinin tarihsel işlevi, işçi sınıfı ve dostu emekçilerin iktidara yürüyen siyasal hareketini durdurmak. Elinden geldiği ölçüde. Elinden geldiği ölçüde işçi sınıfının devrimci sendikal hareketini, burjuvazinin peşine takmak. Bunun için sendika aristokrasisi ile anlaşması gerekli. Ama yeterli değil. Türkiye'de ulaşılan bilinç düzeyinde yeterli değil. Bunun için bağlantı kurulan sendika aristokratları etrafında bir keskin işçi sınıfı edebiyatı ve görünümü yaratmak zorunlu. Zorunluluk, bu. Zorunluluk bu olunca, Türkiye burjuvazisi için "çare" uzak değil. Yakın tarihte örnekler var. 12 Mart öncesinde işçi sınıfının siyasal hareketini, kendilerine milli demokratik devrimci denilen, görünüşte keskin öde ise geri bir çember ile sarmayı denediler. Zarar verdiler. Ancak işçi sınıfı hareketine etken olmadılar. 1975 yılından itibaren bu denemsi yöntemi yeniden denediler. Bu kez işçi sınıfının devrimci sendikal hareketi etrafında, Tabanından sıkışan DİSK üst yöneticilerinin işbirliği ile.

1 Mayıs katliamında, MC partileri baş sorumlu. Bundan hiç kimsenin kuşkusu olmamalı. Hiç kimsenin kuşkusu yok. İşçi sınıfı hareketi ile hiçbir bağlantıları olmayan maocular baş sorumlu. Hiç kimsin, burjuvazi ve işbirlikçileri, maocuları sorumluluktan kurtaramaz. Fakat sorumluluk burada bitmiyor. Hiç bir gerekçe, hiç bir komple DİSK üst yönetimini sorumluluktan kurtaramaz. DİSK üst yönetimi, DİSK örgütünü öğrenci grupları arasındaki çatışmalara sokmaktan, öğrenci gruplarının peşine takılmaktan sorumlu. Eğer, CHP-Büyük Burjuvazi-DİSK Üst Yönetimi üçgenini gözlemek için DİSK'i öğrenci grupları arasındaki tartışma ve çatışmalara sokarsanız her türlü provokasyon için uygun ortamı da hazırlamış olursunuz. Provokasyon için uygun ortamı, isteyerek ya da sınıfsal ve ekonomik zorunluluklar nedeniyle hazırlayanlar, sorumluluktan kurtulamazlar.

Burada açıklanması gereken bir nokta var. İşçi sınıfının, demokrat ve ilericî öğrenci kesimi ile bağlar kınması, genel olarak, eleştirilemez. Genel planda tam tersi. İşçi sınıfı, demokrat ve ilericî öğrenci kesimi ile bağlar kuracak. Ancak, hiç bir zaman bunların peşine takılmayacak. Tam tersi, mümkün olduğu ölçüde demokrat ve ilericî öğrencileri kendi ideolojisine çekmeye çalışacak. Bu noktada ne tartışma ne de eleştiri söz konusu. Fakat DİSK üst yönetiminin yaptığı bu değil. Tam tersi. CHP ve büyük burjuvazi ile bağlarını kuran DİSK üst yönetimi, göşt özünü saklamayan öğrenci grupları ile bağ kurdu. Böylece göştizin araç ve yöntemlerini DİSK'in içine sokma girişimlerinin sorumluluğunu üstlendi. Son olaylarda DİSK üst yönetiminin sorumluluğunun kaynağında, göştizin araç ve yöntemlerini, DİSK'e bağlamak istemesinin payı çok büyük. Bu yapıldıktan sonra MC için de, CIA için de, sayılabilecek başka felaket taşıyıcıları için de uygun ortam yaratılmış olur. Yaratılmış oldu.

Son bir nokta: Ağalarla düzen değiştirilmez. Ağalarla düzen değiştirme hayalleri bir serüvenden ileri gitmez. Serüvenden ise sermaye sınıfının en güçlü kesimi ve örgütü yararlanılır. 1 Mayıs katliamını, MC topluluğu, şeyhler yetmiyor gibi bir de tıpkı 12 Mart günlerinde olduğu gibi güçlü bir antikomünizm rüzgarı estirmek için kullanıyor. Bunun için çalışıyor. Bundan yararlanarak seçim sonrasında bir CHP-AP koalisyonunun önlemini aldı getiriyor. Tekrar dile getiriyor. Ama meydan boş değil. Türkiye işçi sınıfının partisi, Türkiye İşçi Partisi, bu oyunda da bozacak. Bu oyunda da bozmaya çalışıyor. Halk Partisi'nin bütün irkeliğine karşın, Türkiye İşçi Partisi DİSK'i ve DİSK'li işçileri savunuyor. DİSK'i, DİSK'in ilkel bütünlüğünü savunarak antikomünizm kampanyasını göğüsliyor. Bilimsel sosyalizmin, disiplinli ve etkin siyasal örgütü olduğunu bir kez daha gösteriyor. DİSK üst yönetimi ile ilgili uyarıların doğruluğunu verdiği güvenle.

BURJUVAZİNİN HESAP HANESİ KABARIYOR

Sonunda başarılar...

Beyin CIA olabilir, maşa Maocular olabilir, maşanın destekleri başkaları olabilir. Ancak bütün bunların yanında, ortada koskocaman bir gerçek sirtiyordu: Emperyalizmin işbirlikçi yerli burjuvazi ve onun hizmetindeki güçler, işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışma gününe kanlı bir gömlek giydirmiş, uzun ve kısa dönemli hedeflere yönelik anti komünizm kampanyasının hızlandırılması amacıyla bu kanlı gömleği çarşı pazar dolaştırmaya başlamıştı.

SOSYALİZMİ KARALAMA KAMPANYASI

Gerçekten de, 1 Mayıs günü alanı tarayan kanlı ellerden sonra, burjuva basını ve burjuva partilerinin sözcüleri de yayılmı ateşine geçmişler, antikomünizm kampanyasında bir süredir etkilerinde biriktirdikleri taşları fırlatmaya koyulmuşlardı.

Doğrudan doğruya MC'nin güdümündeki basın kimileri tarafından "onlar bile gerçek suçlular biliyor" diye aklanan rafine burjuva basınının lojistik desteği altında yayılmı ateşini sürdürüyordu:

"Nereye varacaktı olaylar? Ne biçim insanları bu sözcüler? Artık yetmez miydi? Polisler de bu vatanın evladı değil miydi? Ne olacaktı şimdi ölenlerin çocuklarına? İşte, ne "komando" vardı ortada. ne de polis... Solcular bir arada başbaşa idiler. Oyle girdiler ki birbirlerine, ne ölen belli oldu ne kalan. İşte sol buydu, işte sosyalizm buydu."

Türkiye halkının giderek daha bilinçli olarak güvendiği, bağlandığı geleceğe

yönelik ak tablo, burjuvazinin elleri tarafından işte böyle kapkara bir görüntüye bulanmak isteniyordu.

DOLAP BEYGİRLERİ VE GÖZLÜKLERİ

Hiç kuşkusuz, burjuvazinin 1 Mayıs'ta sahneye koyduğu kanlı oyun, başta işçi sınıfının politik hareketi ve devrimci sendikalar örgütü olmak üzere, tüm ilericileri, yurtseverleri karalamayı hedef alıyordu.

Ne var ki, gerek olayların rejisini isteyenlerin sergilenmesi açısından, gerekse oyunun yönlendiği hedefin bütünüyle kavranabilmesi açısından kimileri nedense çevreye dolap beygiri gözlükleri ile bakmakta ısrar ediyorlardı.

Oyle ki, olayların üzerine en keşif ve en uzlaşmaz bir biçimde yürümesi gerekenler, "olayın CHP ile DİSK'i yıpratma ve aralarındaki ilişkileri bozma" amacıyla yönelik olması'ndan başka, lütfedip oyunun başka boyutlarını görmeye yanaşmıyorlardı.

Son çözümlemede, kanlı oyunun boy hedefi, genel bir antikomünizm histerisi yaratılarak, başta işçi sınıfı ve onun politik hareketi olmak üzere, tüm ilericileri, yurtsever güçleri bir tercit çemberi içine hapsedilemekte.

Kanlı 1 Mayıs'ın yaratıcılarının hedeflerini DİSK üst yönetimi ve CHP arasındaki ilişkilerin "bozulması" stratejisi ile sınırlamak, dolap beygirlerine özgü gözlüklere meraklı olanları da ortaya çıkarıyordu.

UYARILMASI GEREKENLER

1 Mayıs olayları sosyalistler, demokratlar için çıkarılacak birçok ders içermektedir.

"İyiniyet", "kötü niyet" yakıştırmaları bir yana bırakılıp, olayların ciddi bir biçimde ele alınması zamanı gelmiştir.

Türkiye burjuvazisinin gerek 5 Haziran seçimlerine kadar, gerekse ondan sonras için gündeme aldığı hedefler manzumesi ortaya çıkmıştır. Burjuvazi, Türkiye'de ilericiler, demokrat ve sosyalist hareketin "en zayıf halkası" olarak gördüğü kesime yüklenerek, genel bir anti komünizm kampanyasının desteğiyle, sosyalist harekete ağır bir darbe indirme hazırlıkları içindedir.

Burjuvazinin bu planı, düzenlenen provokasyonların gerçek suçlu ve sorumlularının üzerine yürütülmesinin yanı sıra, "en zayıf halka"yı oluşturanların da kılamları başlarına devsinmeleri ereğini açıkca ortaya koymaktadır.

Burjuvazinin, "vur, yıldır, gerilet ve dosyala" helezonu içinde sürdürdüğü kampanya, "en zayıf halka"da tüneyip gevezelik ve çocuklukla işgal edenlerin bir an önce akılları başlarına devsinmeleri gerektiğini göstermektedir.

Sosyalist hareket, olayların doğrudan sorumlusu burjuvazinin üzerine yürürken burjuvazinin ekmeğine has tereyağ sürenlerin eleştirisi ve uvarılmasını da ihmal etmeyecektir.

SENDİKACILAR BAŞARISIZ OLDU

İşçi sınıfının birlik ve dayanışma gününe burjuvazi tarafından sıçratılan kanın yarattığı gerginlikle başlayan geçtiğimiz haftanın gelişmelerinde ilginç bir nokta da seçimlere katılacak partilerin adaylarının belli olmasıydı.

"Halktan ve özgürlükten yana olma" dairesinin, "iktidara yakın olma" dairesi ile kadın noktasında bir yere sahip olma gereksesi ile kimileri tarafından kayıtsız şartsız desteklendiği bir medarı iftihar vesilesi olarak açıklanan CHP'nin aday ve kontenjanları da geçtiğimiz hafta içinde belli oldu.

CHP adayları belli olduğunda, yapılan ilk belirgin gözlemlerden bir kadınların ve sendikacıların ön seçimlerde başarılı olmadığı yolundaydı.

CHP ön seçimlerinde başarılı olamayan kadın adayların yanı sıra, DİSK üst yönetiminden "CHP'nin uzman sıkıntısına çare bulmak için" büyük fedakarlık

CHP'de aday yoklamasını DİSK üst yönetimi kaybetti

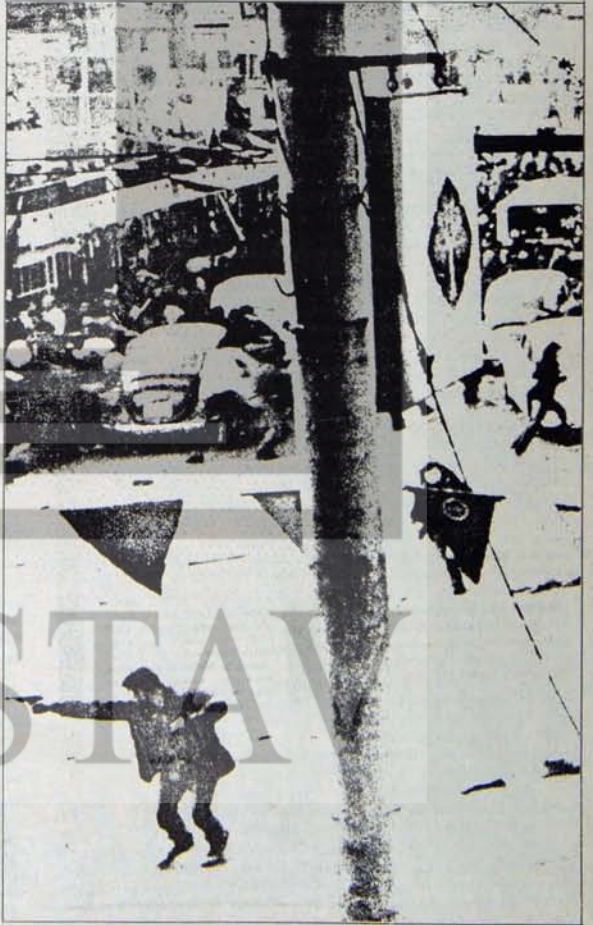
DİSK üst yöneticilerinin gücü bir kez daha ortaya çıktı. "İktidara yakın" CHP delegelerinin, DİSK üst yöneticilerini ne kadar ciddiye aldıkları belli oldu. DİSK üst yönetiminin, CHP delegeleri üzerindeki etkinlikleri de pratik tartışından geçti. CHP milletvekili adayları için yoklamaya giren DİSK üst yöneticilerinin hepsi yoklamayı kaybetti. Bir - ikisi de ancak seçilme şansını olmayan yerlere girebildi.

DİSK üst yönetimi, CHP aday yoklamalarına sadece kendi kadroları ile girmeydi. Bunun dışında,örneğin Ankara'da DİSK yöneticisi olmayan bazı adayları da "desteklediklerini" ilan ettiler. Desteklendikleri ilan edilenler de listeye giremedi.

CHP aday yoklamaları, DİSK üst yönetiminin, peşine takıldıkları bazı derneklerin dışında hiç bir etkinliği olmadığını gösterdi. DİSK üst yönetiminin seçimlerde CHP'ni destekleme kararının, TÜRK-İŞ'in CHP'ni destekleme kararından farksız olduğu bir kez daha belli oldu. Her iki konfederasyonun yöneticilerinin almış olduğu kararların, konfederasyonların tabanlarını hiç etkilemediği görülüyor. Seçim tahminlerine girenlerin, bu noktayı gözönünde tutmaları yanılmamaları için çok gerekli.

1 Mayıs günü gerçekleştirilen katliamdan ürken CHP, "DİSK" kelimesini de ağzına almaktan korkar oldu. 1 Mayıs'tan sonra CHP yöneticilerinin vermiş oldukları demeçlerde "DİSK" kelimesi sansüre uğradı. Bu ürküklük içinde açıklanan CHP kontenjanlarında ise DİSK ile ilişkisi olan hiç bir isme rastlanmadı.

DİSK işçileri, DİSK'in bütünlüğünü savunan sendika yöneticileri, 12 Mart döneminde DİSK bayrağını dik tutan sendika genel başkanları, işçi sınıfının en yiğit, bilinçli ve özverili önderleri, Türkiye İşçi Partisi'nin listelerinde yer alıyor. İşçi sınıfı ve müttefiki emekçileri Meclis'te temsil etmek için. Sosyalizm bayrağını Meclis'te dalgalandırmak için. Burjuva partilerinin antikomünizm kampanyasını, Meclis içi çalışma ile kitle eylemlerini birleştirerek geri püskürtmek için.

larla seçimlere katılan Rıza Güven. Hakkı Öztürk, Turizm-İş'in tasfiyesinde büyük hizmetleri gören Şaban Ali Yaşaroğlu ve Türkeş'in fotoğraf albümünden DİSK Genel Başkanvekilliğine gelen Mehmet Kılınç, katıldıkları seçimlerde listeye bile giremiyorlardı.

CHP'nin "hakiki sol" ekibinden Şükri Koc ve Abdullah Baştürk ile Mehmet Mıhlacı ise CHP listelerinin ümitsiz köşelerinden parlamento binasına el sallıyorlardı.

ACI BİR ŞAKA MI?

CHP listelerinde genel merkezilerin seçen seçimlere kıyasla önemli bir avantaj elde ettiklerinde genellikle birleşiliyordu.

Hafta sonuna doğru CHP kontenjanları da belli oldu. Gerçi 1 Nisan gecmisti ama Nisan sakalarını andırır olaylar. CHP'nin kontenjan tesbitinde kimileri için acı sürprizler olmuşturmuş. Bunların arasından biri özellikle ilgi çekiciydi.

CHP kontenjanlarının açıklandığı 5 Nisan Perşembe günü Cumhuriyet Gazetesinin Ankara bürosu telefonu çaldı.

Telefondaki ses CHP'nin seçim çalışmalarını yönlendiren Recai Kocaman'ı ve Cumhuriyet Ankara bürosu şefi Kemal Aydar'la görüşmek istiyordu.

Kocaman, Aydar'ı kutluyordu. Kontenjanlardan CHP Ankara listesinde 7. sıraya getirilmişti.. Kocaman, Aydar'a tanıtma detaylarını da soruyordu: 7. sırada ismin yanındaki parantezin içine Cumhuriyet Ankara Bürosu Şefi mi yazsalar, yoksa yalnızca "gazeteci" mi..

Aydar'ın beklediği saat gelmişti. "Gazeteci" vazın dedi İstanbul'da telefon açtı hemen. Nadir Nadi ile görüştü. Nadir Nadi çok memnundu. İstanbul'dan telefon yağmaya başladı. Saat 15.00'ten sonra İstanbul Cumhuriyet ailesinden gelen telefonlar, başta Oktay Kurtböke olmak üzere Aydar'ı kutluyordu, yeni görevinde başarılar diliyordu.

Gerçek, saat 17.00'de CHP listesi ulaştırıldığı anlaşıldı.

CHP Ankara listesinde 7. sıraya geçekten bir kontenjan adayı konmuştu. Ancak bu Kemal Aydar değil, ANKA'cı Altan Öymen'di..

SEZAR'IN HAKKI

Gazeteci Kemal Aydar, bu acı "şaka" yı hakletmemisti, ama doğrusu bu ya ANKA'cı Altan Öymen CHP'nin bu jestini hakletmişti.

Anadolu Ajansı'nın MC'ye bağlı antenleri karşısında, ANKA'nın CHP'ye bağlı antenleri geçerken de güçlü bir rakip ve almıştı olmuşturmuş. Yıllar boyunca ANKA'nın antenleri sayesinde CHP'nin yararlarına ilac yetiştirilmiş, CHP ve yöneticileri bayram çocukları gibi giydirilmiş ve öyle çıkarılmıştı kamuoyunun önüne.

CHP elbet hakkını verecekti bütün bu hizmetlerin.

"Mobilya karamanı" Öymen bölcelece alacağını aldı. Gerçi mobilya olayına ilişkin bütün belgeler CHP tarafından ödüllendirilmeyen Şeref Durugönül tarafından ortaya çıkarılmıştı, ama bunun önemi yoktu.

Mobilya karamanı Öylen ünlü İsviçre gezisinde ve Lichtenstein araştırmalarında Türkiye'de Durugönül tarafından ortaya çıkarılan belgeleri, vurdısından Türkiye'ye postalamaktan başka bir iş yapmamıştı, ama ne gam... Dobra konuşan Durugönül'e kıyasla, Öymen çok daha güvenilir bir kişilikti CHP için.

PAŞALAR PAYLAŞILIYOR

CHP ve AP kontenjanlarına damgasını vuran bir başka özellik de her iki partinin "gardrop paşa"larına olan merakıydı.

AP'nin Bursa listesindeki Ali Elverdi ve Manisa listesine indirilen Faik Turun'un yanısıra, CHP de "paşa partisi" geleceğini üç eski apoletle sürdürüyordu: Muhsin Batur, Kemal Kayacan ve İrfan Özyadınlı..

Paşaları böylece paylaşan AP ve CHP eski "yıldız"ları kırıp kontenjan adayı

yapıyor, CHP İrfan Özyadınlı hareketi ile YÜRÜYÜŞ'ün önceki yayınına doğruluyordu.

CHP'nin Samsun ve Malatya'da liste başına paraşütle indirdiği isimler de ilginçti.

Samsun'da liste ikinciliğine getirilen eski DP'li Etem Kılıçoğlu, Köp-Koop Genel Başkanı Ahmet Altun'u bir alt sıraya iterken, Malatya listesinin başına getirilen 12 Mart'ın Diyanet İşleri Başkanı Lütfi Doğan adlı sarık ve cubbe, DİSK'e bağlı Tarım İşçileri Sendikası Başkanı Mahmut Gündüzbey'i daha dibе oturtuyordu. Doğu'da ise AP, MSP ve DP'den transfer şeyh ve ağalarla listeler yapılıyordu.

TIP 15 İLDE SEÇİMLERE KATILIYOR

Aynı gün, Türkiye İşçi Partisi, İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli, Manisa, Bursa, Muğla, Amasya, Adana, Hatay, Tunceli, Diyarbakır, Kars, Samsun ve Kayseri olmak üzere seçimlere katılacağı 15 ilin adaylarını açıklıyordu.

TIP'in yüzde kırkıdan çoğu işçilerden oluşan adayları, işçi sınıfının politik örgütü Türkiye İşçi Partisi'nin diğer burjuva partilerinden farkını, bir başka açıdan daha ortaya koyuyordu.

Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi, burjuvazinin kanlı ve iğrenç tertipleri, burjuva partilerinin "aday-kontenjan" ayak oyunları arasında bir yandan gerçekleri vurgulayarak, diğer yandan da burjuvazi için tutulan hesap listesine yeni kalemler ekleyerek yoluna devam etmektedir.

Ali Topuz muhbirliğe terfi etti

Burjuvazi ve burjuva partilerinin "darboğazları" daraldıkça, tertipler daha kanlı olmaya başlıyor. Buna uygun olarak burjuva partileri içinde de gelişmeler daha açılıyor. Halk Partisi'nde de durum böyle. Şimdiye kadar CHP, muhbirlik görevini CHP Gençlik Kolları yöneticilerine verirken son hafta içinde bir değişiklik oldu. CHP Genel Sekreter Yardımcısı Ali Topuz muhbirliğe terfi etti. 1 Mayıs gösterilerine katılan CHP'li İstanbul Belediye Başkanı İsvan'ı, katliamdan sonra, "bağlı bulunduğu partisine yüz çevirmek" ile itham etti.

CHP'nin beceriksiz fakat dürüst tanınan İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan, Eyüboğlu-Topuz ekibinin bir parçası idi. Son CHP Kurultay'ında da böyle hareket etti. Ancak Ahmet İsvan ile Eyüboğlu-Topuz ekibinin arası açılmaya başladı. Çünkü Eyüboğlu-Topuz ekibinin has adamı, CHP İstanbul İl Başkanı ve İstanbul Belediyesi Başkan Vekili Aytekin Kotil, yeni dönemde belediye başkanı olmak istiyor. Ahmet İsvan da bir dönem daha belediye başkanı kalmak istiyor. İsvan, başarısızlığını ve beceriksiz belediye başkanı görünümünü, MC Hükümeti'nin baskıları ile Başkan Vekili Aytekin Kotil'in "marifetlerine" bağlıyor. Kotil, İstanbul Belediyesinin fiili başkanı durumunda. Elde ettiği olanaklardan çok memnun. Artık hukukun de belediye başkanı olma zamanının geldiğini inanıyor.

Ahmet İsvan, Belediye Başkanlığının elinden kaydığını ve Ecevit'ten de yardım gelmeyeceğini anlayınca çare olarak DİSK üst yönetimi ile anlaşmayı buldu. Yararlı bulut çemberi içinde DİSK üst yönetiminin, kendisine belediye başkanlığı sağlayacağına inandı. Reha İsvan da bu konuda kocasına yardımcı olmaya başladı. DİSK üst yönetiminin derneklerinde görev almaya başladı. 1 Mayıs'tan önce gösterinin "düzenli" ve "görmekli" olması için katkıda bulunacağını açıklayan Ali Topuz, tertip sonucu dökülen karlardan sonra Ahmet İsvan'ı "kurban" seçmekte tereddüt etmedi. Böylece hem partisini "kurtaracak" ve hem de Kotil'in önünü açacaktır.

YÜRÜYÜŞ okuyucuları hatırlayacaklar: Geçen yılın 1 Mayıs gösterisinden sonra da CHP İstanbul İl Örgütü, Aytekin Kotil imzasıyla, gösteriye katılan CHP üyesi bir işçiyi, gösterilere katıldığı için disiplin kuruluna verdi. Böylece burjuvazie karşı "tedbirini" almış oldu. Bu yılın kanlı tertiplerinden sonra tedbir alma ise Ali Topuz'a düştü. 1 Mayıs tarihli Hürriyet'te Ali Topuz'un şu sözleri yer aldı: "İsvan'ın hiç bir şeyine artık itimadım kalmadı. İsvan edimbar-kadaşım gibi yok. Muhafız gruplarla işbirliği yapmış olduğu ve bize cephe aldığını, daha doğrusu bağlı bulunduğu partiye yüz çevirdiğini esefle görüyoruz. Zaman her şeyi halledecektir," dedi.

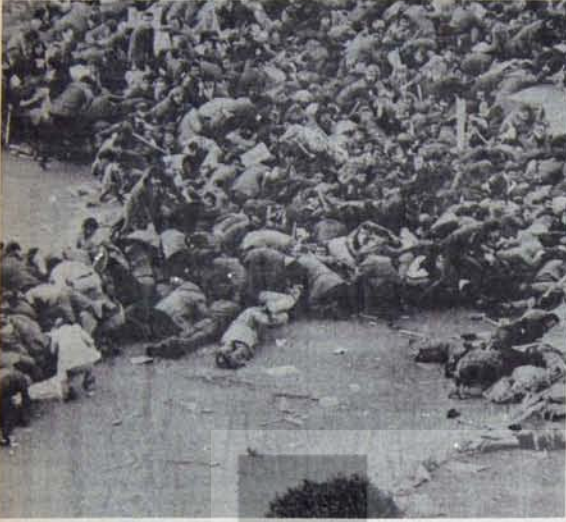
Ancak kanlı tertiplerden sonra "tedbir" almak zor oldu: Ali Topuz muhbirliğe terfi etti.

**Polisler
Ahmet
İsvan'ı
dövdi**

Birkaç gündün beri mitingün bazı bölümlerinin İstanbul Belediyesi'nde düzenlendiği ve belediye çalışan örgüte mensup bazı kişilerden işte faal rol oynadığı hakkında alınan raporlarda İçişleri Bakanlığıyla Emniyet Genel Müdürlüğüne gizli bir yazıyla bildirildi. İsvan'ın bu durumu hakkında İstanbul CHP milletvekili adaylarını denetlemek üzere gelen Ali Topuz, "İsvan'ı hiçbir şeyine artık itimadım kalmadı. İsvan adına arkadaşım dahi yok. Muhafız gruplarıyla işbirliği yapmış olduğu ve bize cephe aldığını, daha doğrusu bağlı bulunduğu partiye yüz çevirdiğini esefle görüyoruz. Zaman her şeyi halledecektir," dedi.

1 Mayıs'ın ardından:

BU KANIN DA HESABI SORULACAK

Şimdi herkes birbirine soruyor:

"Olay bir tertip miydi?"

"Suçlular kim?"

"Kim düzenlemiş olabilir?"

"İlk ateş Sular İdaresi'nin üstünden mi, yoksa Interkontinental'in üstünden mi açıldı?"

Sorular, sorular, sorular...

İLK KURŞUN VE ARKASINDAN GELENLER

Önce olayların başladığı anı bir kez daha yaşamak gerek. Silahların nereden ve nasıl patladığı konusunda çeşitli görüşler var. Bunlar dinlenildiğinde, birleşen bazı noktalar açığa çıkıyor.

Kemal Türkler'in konuşmasının sonuçlarına gelimişti. Türkler'in acele ettiği görülmüyordu. Türkler'in konuşması sırasında "Halkın"la başlayan bazı gruplar henüz alana gelmemişlerdi. Saraçhane tarafından gelenler arasında bulunan bu Maocu grupların alana varışından önce miting'in bitirilmesi gerektiği düşünülmüyordu pek çok kişi tarafından.

Daha sonra İbrahim Gülzelen'in anısına saygı duruşu başladı. Saygı duruşunda, Türkler, Maoculara yönelik onları da "DISK"ın gösterdiği hedeflerde birliğe" çağırıldı.

Bundan çok kısa bir süre sonra... Üç ayrı yerden ateş başladı. Interkontinental otelinden, Sular İdaresi'nin üzerinden ve Tarlabası girişindeki bir binanın üst katından.

Ateşe başlayan silahların hemen hemen tümü otomatik silahlardı. Birbiri ardından duyulan silah sesleri çevrede büyük bir panik yarattı.

Silah seslerinin artması ile panik daha da büyüdü. Bu panik ortamında canlı silah sesleri arasında bir panzer dalyordu alana. Panzer'in de alana girmesi ile büyük bir kalabalık, birbirini ezerek, İnönü gezisi, Cumhuriyet Caddesi, İstiklal Caddesi, Kazancı Yokuşu ve Straselvler istikametinde kaçışmaya başladı.

Kimileri durakların arkasına, daha büyük bir kalabalık da yere yatarak kendilerini korumaya çalışıyor. Birbiri peşinden patlayan otomatik silahlar, alanın çok kısa bir süre içerisinde boşalmasına neden olmuştu. Alana çeşitli yön-

lerden giren panzerler ve atılan ses bombaları paniğin daha da büyümesine neden oluyordu.

GÖRĞÜ TANIKLARI

Görğü tanıklar, daha doğrusu, olayın can alıcı bölgelerine daha yakın olanlar, olayların başlangıcı ile ilgili ilginç gözlemlere sahiptiler. Olayların gerçek boyutları ile kavranmasında bu tanıkların ve izlenimlerinin büyük önemi var.

İlk ateş açıldığı Sular İdaresi üzerinde mevzilenmiş grup içinde, ellerinde otomatik silah bulunanlar yer alıyordu. Bu grup, arkada yer alan tuvaletlerin üzerinde mevzilenmiş biri tarafından yönetiliyordu. Bu şahıs, İstiklal Caddesi üzerinde Gaziantep lokantasına sığınanlar tarafından da izlenmişti. Bunların yanı sıra, alanın bu bölümüne yakın apartmanlarda oturanlar da Sular İdaresi üzerinden ateşin başladığına tanık olmuşlardı.

Bir başka gerçek de Interkontinental oteli yönünden açılan ateşin, otelin teras kısmından açıldığı ve doğrudan doğruya alanda biriken kalabalığı hedef aldığı idi. Görğü tanıklar, alanda ölen polislin bu ateş sonucunda vurulduğu kanı-

sları paylaşmaktadırlar. Interkontinental'den açılan ateşte kullanılan silahların uzun menzilli silahlar olduğu bir başka gerçektir.

Kazancı Yokuşunun başında bulunan bir apartmanın üzerinde mevzilenen ve sarışın olduğu ifade edilen bir şahıs da olayın sonlarına doğru alana iki dinamit lokumu fırlatmıştı.

En çok tanık olunan ve gazetelere de yansyan bir başka olay ise plakaları sökülmiş, biri Renault diğeri Anadol iki otomobilin alanı taramasıydı.

TANIKLARLA ULAŞILAN SONUÇ

Bütün bunlar, olayın çeşitli yönleri ile ele alınması gerektiğini vurgulamakta büyük ve planlı bir tertibi hazırladığını ortaya çıkarmaktadır.

Olaylarla ilgili olarak, provokasyonu hazırlayanlarla, yani provokatörlerin bizzat kendileri ile provokasyona alet olanlar ya da provokasyon için elverişli ortamı hazırlayanlar arasında bir ayırım yapmak gerekmektedir. Bu ayırım yapıldıktan sonra, provokasyon ve paniğin boyutlarının bu ölçülere ulaşabilmesini kavrayabilmek için, miting öncesinde de kısaca göz atmak yerinde olacaktır.

HAZIRLIK DÖNEMİ

1 Mayıs gösterilerinden bir süre önce DISK üç kişilik bir komite görevlendirilmişti. Hazırlıklar bu komitenin yönetiminde sürdürüldü. Sendikalar, bu komiteye temsilcileri ile katılıyorlardı.

1 Mayıs gösterilerine katılma kararı alan demokratik kitle örgütleri yöneticileri DISK'e başvurular. Bunların da katıldığı ortak toplantılar yapıldı.

Bunların hepsi doğal ve yerinde. Ancak "yürüyüşün sonuçları alınıp bunların alınmayacağı" yolunda DISK tarafından değil de belirli öğrenci grupları tarafından sürdürülen ön konuşmalar, daha gösteriler öncesinde tansiyonu yapay bir biçimde artırmıştı.

Bir kesim "DISK adına" bazı grupların keskinle alana giremeyeceğini söyleyen, diğerleri de "inal" yarışında onlardan geri kalmıyordu.

Bu tutum ve tansiyon bu şekilde artırılması, miting ve yürüyüş günü de sürdü. DISK görevlisi işçilerin bilinci ve disiplini tutumuna karşın, çeşitli öğrenci gruplarının "sen gidersin ben girerim" şeklindeki atışma ve itişmeleri, 1 Mayıs günü ortalgı kızıştırmaya devam etti.

1 Mayıs günü yürüyüş, iki koldan Taksim'e doğru yöneldi. Yürüyüş mer-

kezleri, Saraçhanebaşı ve Beşiktaş'tı.

1 Mayıs günü aynı zamanda CHP'nin ön seçimleri yapıyordu. DISK üst yönetimi, CHP'nin ön seçimini düşünerek yürüyüşü saat 14.00'te geçilmesini istedi. Buna rağmen yine de yürüyüş 45 dakika geç başladı.

İki yönden saat 16.00 sralarında alana varıldı. Başta İstanbul dışından gelen gruplar olmak üzere, sabahın erken saatlerinden itibaren ayakta bulunanlar son derece yorgundular. Yorgunluk, sinirlerin gerginleşmesinde başlıbaşına önemli bir faktör oluşturuyordu.

DISK görevlileri de bütün bu süre içerisinde kolkola ayakta duruyorlardı. Onlar da sinirli ve gergin idiler.

SONUÇ

Daha sonra başta değinilen olaylar patlak verdi.

Bütün gelişmeler, hazırlanan provokasyonu ve bilinci ya da bilinçsiz olarak bu provokasyonun uygulanması için hazırlanan zemini açıkça ortaya koymaktadı.

1 Mayıs olaylarının hesabının nereden sorulacağı bellidir. Ve bu konuda hiç bir kuşku yoktur. İşçi sınıfının gelişen güçlenen mücadelesi, 1 Mayıs'ta oynanan kanlı oyunun baş sorumlusu olan burjuvaziden, onların emrindeki MC hükümeti ile çeşitli örgütlerden bir gün mutlaka hesap soracaktır.

İşçi sınıfının mücadelesi, aynı zamanda olanlardan ders çıkarmak zorundadır. Çıkanacak ders, burjuvazinin provokasyonlarına zemin hazırlayacak itişme ve sürütmelemin istelik işçi sınıfının sendikal örgütünün de işin içine buluşturarak sürdürülmesini önlemeye yönelik olmalıdır.

İşçi sınıfının sapık akımlara karşı mücadelesi, her alanda, işçi sınıfının politik örgütünün öncülüğünde, çeşitli kuruluşların ve en başta işçi sınıfının devrimci sendikal örgütünün çalışmaları ile sürer. İşçi sınıfına yabancı akımlara karşı mücadelede inisiyatif hiç bir zaman keremeterleri kendilerinden menkul bazı gençlik kuruluşlarına verilemez. Vemek isteyenler, bilerek ya da bilmeyerek burjuvazinin kanlı tertiplerine dolaylı da olsa hizmet etme durumundadırlar. Bilerek ya da bilmeyerek, sapık akımlara karşı mücadeleyi "başka" yarışlar derekesine düşürerek soysuzlaştırmaktadırlar.

Burjuvaziden sorulacak baş hesabın yanında, doğrudan ve bilinçsiz sorumluların günahları, bunca zarardan sonra affedilmeyecektir.

BORAN: "DISK ÜST YÖNETİMİ, UYGULADIKLARI POLİTİKANIN DİĞER YANLIŞLARI ARASINDA, BİR DE DISK ÖRGÜTÜNÜ BİR ÖĞRENCİ GENÇLİK GRUBUNUN PEŞİNE TAKMAKTAN, ÖĞRENCİ GRUPLARI ARASINDAKİ ÇEKİŞMELERE DISK'İ BULAŞTIRMAKTAN DA SORUMLUDUR.

Maocular ve DISK üst yönetimi CHP'yi desteklemek. te birleşti

BİRLİK

ancak bu talepler için kararlılıkla mücadele eden bir parti halka dayanmış olacaktır. CHP'de ancak bu talepler için mücadele ettiği saman halkçı, çevrimci bir parti olacaktır. Bu nedenle CHP yöneticilerinin AMERİKA ve RUSYA'ya karşı takındığı teslimiyetçi tavıra karşı çıkmalıyız, bağımsızlığımızı savunarak halkımızın talepleri için çalışacak olan CHP'li adaylara oy verilmelidir. Bu talepler için çalışacak olan yerel adaylarada oy verilmelidir.

Sosyalizm maskesi altında RUSYA'ya köleliği savunarak revizyonist TIP'e oy vermemeliyiz. Çünkü bu parti bağımsızlığımıza karşı RUSYA'ya köleliği savunuyor, RUSYA'nın işbirliğini yapıyor.

Bunların yanında AMERİKA ve RUSYA'nın işbirlikçisi olan diğer partilerde öy vermemeliyiz. Faşist terörün esas sorumlusu olan AP, MHP ve CGP'de aynı zamanda bağımsızlığımızda azgı düşmanlarıdır. İşkenceler, faşist komandoların saldırılarını jandarma zulmü ve polis çubuğu partilerin halk düşmanı yüzlerinin açık göstergeleridir. Bütün bu sebeplerden dolayı AP, MHP, CGP, TIP gibi işbirlikçi partilere oy vermemeliyiz.

İktidare köleliği değil 3. Dünya ile

çoru-
pber-
vazi,
liyor.
pilar
i ha-

Muhammet Atmaca

TBP Gençlik Kolları Genel Bşk

Ama bugün uluslararası saflaşmada önemli değişiklikler meydana gelmektedir. Sovyetler, Amerikaya hegemonya müca - delerel veren güçlü bir süper devlet haline geldi. O da gerikalmış ulusların ekonomik ve siyasi bağımsızlıklarına el atmaya başladı. Bu durum, geri kalmış Üçüncü Dünya Ülkelerinin hegemonyacılar karşı mücadelesini ve birliklerini doğurdu.

İşbirlikçi iktidarların izledikleri kalkınma yolu, ülkemizi montaj sanayinin ötesine götürmedi. Şu gereklice ortaya çıktı ki, kendi güveni güvenmeyen bir ekonomi gelişme mümkün değildir. Emperyalistlerle bizim gibi geri ülkelerin karşılıklı eşliğe dayanarak ilişki kurması mümkün değildir. Bu ne Ford'un ne de Brejnev'in iradesiyle değişebilir. Sömürü, emperyalizmin karakterinden kaynaklanır. Emperyalist büyük devletler, hep kendine bağlamak hep köleleştirme isterler.

MAOULARIN, 1 MAYIS'TA ANKARA'DA DAĞITTIKLARI BİLDİRİ

CHP'NE TRANSFER OLAN TBP GENÇLİK KOLLARI GENEL BAŞKANI ATMACA'NIN MAOCU OLDUĞUNU KANITLAYAN YAZISI

DISK üst yönetimi, Maoculara karşı olduğunu iddia ediyor. Maocular da DISK'e karşı olduklarını ileri sürüyorlar. Tüm bunlar sözde. Gerçekte ise DISK üst yönetimi ile Maocular birleşiyor. İki yerde, çok açık bir biçimde birleşiyorlar. Bunlardan birisi, CHP'yi desteklemek. İkincisi ise Türkiye İşçi Partisi'ne küfredmek. TIP'e küfredenlerin arasında hem Maocular hem de DISK üst yöneticileri var.

DISK üst yöneticilerinin, CHP'yi desteklemeleri ve TIP'e cephe almaları konusunda hiç bir kanıt gerek yok. Neler yaptıklarını biliniyor. Maocuların ise durumlarına biraz daha açıklık getirmek gerekli. Yukarıdaki iki belge gerekli açıklığı getiriyor. Bunlardan birisi, Maocuların 1 Mayıs günü, Ankara'da yaptıkları "miting" sırasında dağıttıkları "bildiri". Bu "bildiri" ile Maocular "CHP'li adaylara" oy vereceklerini açıklıyorlar. "Sosyalizm maskesi altında Rusya'ya köleliği savunarak revizyonist TIP'e oy vermemeliyiz" diyorlar. Maocular, "AP, MHP, CGP, TIP gibi işbirlikçi partilere" oy vermeyeceklermiş.

CHP, yakın bir zaman önce "büyük" bir transfer yaptı. Birlik Partisi Gençlik Kolları Genel Başkanı Muhammet Atmaca ve arkadaşlarını Halk Partisi'ne transfer etti. DISK üst yönetiminin, işçilerin sendika ödentileri ile her ay üçyüz bin liralık zararını kapatarak çıkardığı Politika Gazetesi, 26 Nisan 1977 tarihli sayısında bunu sevinçle karşıladı. Birinci sayfada ve fotoğraflarla verdi. Birlik Partisi'nden ayrılanların CHP'ye geçişleri, DISK üst yöneticilerinin pek sevindirdi.

YÜRÜYÜŞ, "Türkiye Birlik Partisinin Siyasi Yayın Organı" olan "Birlik" Dergisinin Ocak 1977 sayısında TBP Gençlik Kolları Genel Başkanı Muhammet Atmaca'nın yazısının bazı paragraflarını, olduğu gibi, yukarıya aldı. Atmaca'nın yazısından yukarıya alınan paragraflar, CHP'ye transfer eden TBP Gençlik Kolları Genel Başkanının "tam imanlı" bir Maocu olduğunda kuşku bırakmıyor. Atmaca, "iki süper devlet arasındaki hegemonya mücadelesi" üzerinde duruyor. Ford ile Brejnev'i aynı sepete koyuyor. Sovyetler Birliği'nin "geri kalmış ulusların ekonomik ve siyasi bağımsızlıklarına el attığını" iddia

ediyor. Maocuların bütün safsatalarını hiç eksik bırakmadan, tekrarlıyor. İşte bu Muhammet Atmaca'nın ve arkadaşlarının CHP'ye transferi, DISK üst yönetiminin gazetesinde sevinçle karşılanıyor.

MC ve işbirlikçilerinin ipteldiği 1 Mayıs katliamından sonra basın, ilk tepki olarak, sorumluluğun tümünü Maocu bozkurtlara yıktı. Fakat hemen sonra Maocu bozkurtların burjuvazi için bundan sonra da önemli görevler göreceğini hatırladı. Bunun üzerine Maocu bozkurtları "kurtarma" kampanyası başladı. Maocu bozkurtları "kurtarmak" ve onları "solun bir parçası" olarak göstermek burjuvazinin vazgeçemeyeceği tertiplerden birisidir. Maocu bozkurtları "kurtarma" kampanyasını, CHP'nin Ankara'dan kontenjona layık gördüğü Altan Öymen başlattı. Altan Öymen, Mao'nun ömrünün son zamanlarında Şili faşist cuntasına yardım yaptığını, Angola'da emperyalistlerin cephesinde yer aldığını unutarak, ya da unutmuş görünerek "Ah Mao hayatta olsaydı, ne kadar üzülürdün" buyurdu.

Ancak Maocuların kurtarmada en büyük sorumluluk Kemal Türkler'e ait idi. Kemal Türkler, "sorumluluğunun" gereklerini yapmakta gecikmedi. Diğer DISK üst yöneticileriyle birlikte yaptığı ve her konuşmanın biririyle çeliştiği basın toplantısında aynen şöyle dedi: "Ben Maocuların humları isteyerek yaptıkları bir olay şeklinde görmek istemiyorum. Temelinde sosyalizm olan bir çizgidekiler halkın üzerine rastgele ateş açmaz." Kemal Türkler'in, salih gördüğü DISK üst yönetiminin gazetesinin dışında, bütün gazetelerde yer alan bu görüşleri, burjuvazinin anları olan Maocu bozkurtları kurtarmak için yapılıp umutsuz ve çaresiz bir giriş idi.

Kemal Türkler, Maoculuğu, "temelinde sosyalizm olan bir çizgi" sayıyor. Öyle ise sorulmak gerek: "Temelinde sosyalizm olan" bu Maocular, 1 Mayıs mitingine neden alınmak istenmedi? Öyle ise Maocu bozkurtlar ile iCAd gışılış görüşleri ne için yarışıyorlar? Her iki grup da CHP'yi desteklemede, TIP'e küfredmekte birleşiyorlar. Bu durumda olaylara açıklık getirmek gerek. Yoksa herkes "yoksa" diye sorar.

GERİLEME DEĞİL HEDEF!

Başta Türkiye işçi sınıfı, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesine başlanı ve gönüllerini koyalran acı ve kanlı bir 1 Mayıs yaşadılar.

Şimdi oturup inceden inceye düşünmek gerekiyor.

Gözlerdeki yaş, kafalardaki pası ve gönüllerdeki yığınlığı silip atarak, işçi sınıfı devrimcilerine yaraşır biçimde düşünmek gerekiyor.

Geniş işçi yığınlarının katılımı ile Türkiye'de ikinci kez kutlanan 1 Mayıs günü kana boyandı. İşçi sınıfının yığınsal gösterisi, yığınsal bir kıyama dönüştürüldü. 1 Mayıs katliamı, Ecevit'in seçim gezisi sırasında çıkarılan olayların hemen ardından geldi. Cinayet ve provokasyon zincirine, yeni ve çok daha büyük bir halka oldu.

Oturup inceden inceye düşünmek gerekiyor.

AP Genel Başkanı Demirel, seçim kampanyasını henüz başlatmadı. Bekliyor. Demirel, "bişeyler" bekliyor. Bekleme, planlanan "işler" olduğunu gösteriyor. Adalet Partisi, CHP'yi MC ile gidilecek erken seçimlere razı ettikten sonra, başta lideri, beklemeye koyuldu. Niçin beklediği, neyin beklediği kısa siredede ortaya çıktı. Planlar uygulamaya konuldu: Sıkışan cinayetler, Ecevit'in seçim gezisi sırasındaki olaylar ve nihayet kanlı 1 Mayıs.

5 Haziran günü de dahil, seçimlere kadar daha nelerin planlandığını şu anda kestirebilmek mümkün değil. Ancak planlanan başka "işler" in olduğundan da kuşku duymamak gerekiyor.

Ve bütün olup bitenler üzerinde de oturup düşünmek gerekiyor. Gözlerdeki yaş, kafalardaki pası ve gönüllerdeki yığınlığı yenibilmek için önce sorunu bütün boyutları ile ele almak zorunluluğu var. Böyle yapılmazsa, yığınlıktan kurtulunamaz. Yılgınlık, burjuvazinin hedefi.

Onun için düşünmek gerekiyor. Inceden inceye, yani akla ilk gelen cevapları da düşünerek, bu cevapları da soru yağmuruna tutarak düşünmek gerekiyor.

CIA VE MAOCULUK: NEREYE KADAR ?

Bazı cevaplar: Maocular, CIA, sıkıyönetim, seçimleri engellemek...

Evet, Maocular. Türkiye'de Maocu komandolar var. 1 Mayıs gösterilerinde de Maocu komandolar vardı. 1 Mayıs olaylarında Maocu komandoların taşıdığı büyük sorumluluk biliniyor. Yarı, Maoculuk yine olacak. Provokasyon ve bozgunculuk tohumlarını başka yerlere, başka eylemlere de taşımaya çalışacak.

Ve ünlü CIA. CIA, dünyanın her yerinde gelişen, güclenen mücadelelerin karşısına çıkıyor. Dünyanın her yerinde de çıktı. Yarı, da çıkacak. CIA'nın görevi, bu.

Peki sonra? Hepsini mu?

Sonrası için önce şunu düşünmek gerekli: Maocu bozgunculuk da, CIA da dünyanın her yerinde var. 1968 Fransa'sında vardı. Bugün yine var. İspanya'da, İtalya'da, Portekiz'de ve Latin Amerika'da, kısacası devrimci mücadelelerin ileri adımlar attığı her yerde Maoculuk ve CIA ikiz kardeşler olarak beraberce hareketin karşısında yer alıyorlar.

Mücadelenin karşısında birer mikrop gibi yer alıyorlar. Tam mikrop gibi. Çünkü bunlar, elverişli alanlarda üreyebilirler. Bunların zarar ve etkinliklerini aşgariye indirnek mümkün. Bu, üremelerini ve sızmalarını önleyecek koşullar, başka bir deyişle böyleleri için kısır bir toprak yaratmakla mümkün.

Evet, Maoculuk ve CIA.

Ancak, yalnızca Maoculuk ve CIA ile işin içinden çıkmak mümkün değil. En başta şu nedenle: Ne Maoculuk ne de CIA bir sınıf değil. İşçi sınıfının ve onun politik hareketinin karşısındaki sınıf, ne CIA ne de Maocular. CIA'nın elleri ve bu ellere bağlı Maocu kukullar işçi sınıfına karşı özne ve nesnel olarak kendilerini mücadele etmiyorlar. Özne ve nesnel olarak, belirli bir sınıf adına, belirli sınıfsal çıkarlar adına hareketin karşısına dikiliyorlar.

BASİT CEVAPLARDAN KAÇINMAK

Kolay cevapların değilmesini gerektiren ilk nokta burada ortaya çıkıyor.

SEÇİMLERE BİR AY KALDI. 1 MAYIS OLAYLARININ ETKİSİ BİR ANDA VE KOLAYLIKLA SİLİNEMEZ. ŞİMDİ BURJUVAZİ BÜTÜN GÜÇLERİ İLE, DOĞRUDAN YAYIN ORGANLARI, GÜDÜMLÜ BASIN, İŞVEREN KURULUŞLARI, GÖZÜ YAŞLI ANNE RESİMLERİ "ÇİFTÇİ" ÖRGÜTLERİ ARACILIĞI İLE TÜM SOLA, SOSYALİZME KARŞI GENEL BİR SALDIRIYA GEÇİŞ BULUNUYOR. BURJUVAZİNİN, ÜSTELİK SOSYALİZMİN VE SOSYALİSTLERİN SEÇİMLERDE TEMSİL EDİLDİĞİ, SEÇİM ÇALIŞMALARINI SÜRDÜRÜCÜ BİR DÖNEMDE SOSYALİSTLERİ "KAN İÇEN CANAVARLAR", "BİRBİRLERİNİ VURAN SERSERİLER" OLARAK TANITMA OLANAKLARINA SAHİP OLMASI AZ ŞEY Mİ?

Kanlı Pazar'da CIA ve Maocular. Evet ama kimin adına? Hangi çıkarlarını, hangi hedeflerini doğrultusunda?

Başta "kolay" cevap örneklerinin ikinci bölümünde de şunlar var: Sıkıyönetim ve seçimlerin engellenmesi...

Kolay cevaplarla ulaşılan kolay tablonun bütünü de şöyle: CIA Türkiye'de sıkıyönetim ve seçimlerin engellenmesini istiyor; bu hedeflere yönelik provokatif eylemlerde de Maocu kukulları kullanıyor.

Zaman ve mekandan soyutlanmış bir film senaryosu olarak düşünülürse "inandırıcı" olabilir. Böyle tablolar, şu ya da bu zamanda, şu ya da bu ülkede sergilenmiş de olabilir. Bunlara itiraz yok. Ancak Türkiye'nin bugünkü somut koşullarında verilecek cevap bu mu olmalı? Cevap bundan mı ibaret kalmalı?

Önce politik gelişmeleri neyin belirlediği konusunda açık olmak gerekiyor. Politik gelişmelerde belirleyici etken sınıf mücadelesi, sınıfların karşılıklı uzun ve kısa dönemli çıkarları mı, yoksa bazı gizli örgütler ve onların elindeki kukullar mı?

Hiç kuşkusuz birincisi. Türkiye burjuvazisi ve onların siyasal temsilcileri, belirli bir siredir dikkatleri kaydırmak, suçlardan aklanmak için CIA temasına belirleyici ağırlık tanımalarına çalışıyorlar. Türkiye'de AP iktidarlarının değişmez dışişleri bakanı, 12 Mart'ın ardında CIA'nın olduğunu açıkladı. Ne burjuvaziden, ne de kendi partisinden hiç ses çıkmadı. Dışişleri bakanının söylediklerine, CIA'nın egemen sınıfların elinde ve hizmetinde bir araç olduğunu neredeyse unutturacak şekilde bazı "ilericiler" sahip çıktı. Tekelci burjuvazi ve onun siyasal temsilcileri için güzel bir şartırmaca.

Türkiye'de CIA'nın ve Maoculuğun işlev görmeye ve üreme koşullarını yaratır, onları kendi sınıfsal çıkarları için kullanan burjuvaziyi göremeyenler için tablo yeterince açık: CHP'nin iktidara geleceğini anlayan CIA, seçimleri engellemek ve açık faşizme gitmek için provokasyonlar düzenliyor. Faşistlerle birlikte, maocu komandolar da bu oyundaki yerlerini alıyorlar.

Ancak, çeşitli düşümecek gerekli. Türkiye burjuvazisi, bir CHP iktidarından, bu yola başvuracak kadar korkuyor mu? Yapılanlar, yalnızca CHP iktidarını mı hedef alıyor? Örneğin bir kanlı 1 Mayıs'ın sosyalist birikimi, işçi sınıfını ve işçi sınıfının politik hareketini hedef alan yanı yok mu? CHP, burjuvaziyeye açık faşizmden başka hiç bir seçenek tanımayacak ölçüde radikal bir konumda mı? Seçimlerin erkene alınması için dayatan burjuvazi son 1 ay içinde mi CHP'den korkmaya başladı? Burjuvazinin amacı, gerçekten de seçimlerin yapılmasını doğrultusunda mı?

Bütün bunlara "evet" demek kolay değil.

YAZILANLAR, SÖYLENENLER

O zaman gerçek niyeti anlayabilmek için gerçek gelişmeleri izlemek gerekiyor. Somut örnekleri ile birlikte.

Niksar, Şiran ve Erzincan'da olay çıkartıldı. Ecevit'in Sivas konuşması bu olayların seakliğinde yapıldı. Ecevit'in Sivas konuşması, CHP liderinin siyasal hayatının belki de en geri konuşmalarından biri idi. Ecevit, bunca açık bir tertip ve saldırı karşısında niçin geriledi?

1 Mayıs olaylarından sonra DİSK üst yönetimi, maocular ve CIA'dan başka hiç bir suçlu gösteremedi. Olayın amacının da "seçimleri yaptırmamak" olduğu yine DİSK Genel Başkanı tarafından ilan edildi. DİSK üst yönetiminin gazetesi ise "mitinge dışarıdan saldırı

rıldığı" ve "sıkıyönetime gidilmeyeceğini" Feyzöğlü ve Türkiye'den yapılan altıntılarla okuyucularına sunmak gerektiğini duyuyordu. Aynı gazetesinin başyazarı da sanki ilerlemlerle alay ederse "1977 seçimleri ile bütün bunların sona ereceğini" yazabiliyordu. Niçin?

DİSK üst yöneticilerinin yakınlarından bir başka yazar ise "DİSK'in batı tipi sendikacılık yapmaktan başka bir günahı olmadığını" söylüyordu. Niçin?

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran ise 2 Mayıs tarihinde basına verdiği demeçte, maocu bozguncuların ve polislin tutumu üzerinde durduktan sonra şöyle diyordu:

"Büyük sermaye sınıfı çoktan beri DİSK üzerinde bir operasyonu tasarlamaktaydı. Bu gerçeği ve DİSK

BORAN: İŞÇİ SINIFI, MACERAR GOŞİZMİN HER ÇEŞİDİ

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI BEHİCE BORAN 1 MAYIS OLAYLARI ÜZERİNE 2 MAYIS PAZARTESİ GÜNÜ BASINA VE TRT'YE BİR DEMEÇ VERDİ. BORAN'IN BU DEMECİNİ OKURLARIMIZA AY-NEN SUNUYORUZ:

"Kamuoyunun önemle dikkatini çekmek istediğim birinci nokta. 1 Mayıs'ta Taksim'de katliama dönüşen olaylarda maocu grupların oynadıkları rolün bu akının gerekçesini bir kere daha açığa çıkarmış olmasıdır. Polislin müdahalesi olayları bastırma yönünde mi, yoksa büyültme yönünde mi bir sonuç vermiştir o da üzerinde durulması gereken ikinci bir noktadır.

"Taksim'de olaylar her ne biçimde başlamış ve gelişmiş olursa olsun, kamuoyumuz şuunu iyi bilmelidir ki, maocu ve her çeşitli maceracı goşist gruplar, her ne ad taşılırsa taşılınsın, her ne görüşü temsil ederlerse etsinler işçi sınıfının dışıdadırlar ve bunların işçi sınıfının politik hareketiyle uzaktan yakından hiç bir ilişkileri, bağlantıları yoktur. İşçi sınıfı, maceraperestliğin, goşizmin her çeşidinden uzaktır.

"DİSK üst yönetimi, uyguladıkları politikamın diğer yanlışları arasında, bir de DİSK örgütünü bir öğrenci gençlik grubunun peşine takmaktan, öğrenci grupları ara-

, POLİTİK SALDIRI; BURJUVAZİ

üst yönetimiyle CHP ve kimi sosyalizm havarilerinin bu tasarlanan operasyonla aynı çizgi üzerinde olduğunu Türkiye İşçi Partisi bir yıl önceden açıklamıştı. Şimdi büyük sermaye sınıfı bu operasyonunu, DISK üst yönetimini ve CHP'yi de dar boğaza sıkıştırarak gerçekleştirme yoluna girmiştir. Büyük sermayenin ve MC ile Demirel'in istediği ortam oluşturulmuştur. Bu ortamdaki büyük sermaye sınıfı ile MC doğrudan sorumludur. Ama MC iktidarında seçime gitmeyi tercih etmekle CHP ve onu kayıtsız şartsız desteklemekle de DISK üst yönetimi turmandırılan cinayetlerin ve saldırıların dolaylı olarak sorumluluğunu taşımaktadırlar."

BİR TAŞLA BİR ÇOK KUŞ

Oturup yine inceden incede düşünmek gerekiyor. Maocular ve CIA'yi bir yana koyarsak, 1 Mayıs olaylarının baş sorumlusu olan Türkiye burjuvazisinin niyetlerini açık seçik ortaya koymakta yarar var. Sıkı yönetim, ya da "seçimlerin yapılmaması" gibi yapıp niyetlere, bunları ileri sürülen de inanmıyorlar. MC liderlerinin ağzından "böyle olmayacağı" naklediliyor.

O halde gerçek amaç ne?

Türkiye'de egemen sınıfların bir taşla birkaç kuş vuracak kadar deneyimli ve örgütlü bulduklarını kabul etmek gerekiyor. Hele elverişli koşullarda.

Şöyle: Türkiye burjuvazisi ile onların politikasını

uygulayan burjuva partileri, CHP ile DISK arasındaki ilişkileri boyutları ile kavramış bulunuyorlar. Her ikisi de bugünkü konularından daha geri çizgiye çekecek, ypratarak teslim olmaya zorlayacak, ya da singüsünü düşürecek düzenlemeler içindeler. Burjuvazi 1977 seçimlerinin yapılmasını istiyor. İstiyor ama, elindeki olanakları kullanarak bu seçimlere daha da geriletmiş, sindirilmiş, dosyalanmış bir CHP ile gitmek istiyor. Burjuvazi, 1977 seçimlerine bir yandan süreli olarak "darboğaz" sıkıştırıp geriletmiş, diğer yandan da DISK bağlantısı sayesinde, seçimlerde işçi sınıfının politik hareketine karşı seferber edebileceği bir CHP ile gitmek istiyor.

Bir taşla birçok kuş: TİP Genel Başkanı Boran'ın da belirttiği gibi, CHP ve onu kayıtsız şartsız destekleyen DISK üst yönetimi, MC ile seçime gitmeye razı olarak onlara elverişli koşullar sağlamış bulunuyorlar. Bu iktidarın işbaşında bulunmasıyla sağlanan olanaklar ve yaratılan olaylar, bir yandan CHP ve DISK'i daha geri çizgilere çekmek için kullanılırken, öte yandan ve daha da önemlisi Türkiye'de genel bir antikomünizm histerisinin yayılması ya da en azından yığınlar yaratılması amacıyla seferber ediliyor.

Seçimlere 1 ay kaldı. 1 Mayıs olaylarının etkileri bir anda kolay silinemez. Şimdi burjuvazi bütün güçleri ile doğrudan yayın organları, gündümlü basın, işveren kuruluşları, gözü yaşlı anne resimleri, "çiftçi" örgütleri aracılığı ile tüm sola, sosyalizme karşı genel bir saldırıya geçmiş bulunuyor. Burjuvazinin, üstelik sosyalizmin ve sosyalistlerin seçimlerde temsil edildiği, seçim çalışmalarını sürdürdüğü bir dönemde, sosyalistleri "kan içen canavarlar", "birbirini vuran serseriler" olarak karalama olanaklarına sahip olması az şey mi?

Bir taşla birçok kuş: Türkiye'de geniş yığınların kitılması ile ikinci kez coşku ile kutlanan 1 Mayıs'ın kana boyanması, işçi sınıfının birlik ve dayanışma gününün bir "katliam" olarak karalanabilmesi, buradan hareketle belirli bir yığınların yaratılabilmesi burjuvazi için az şey mi?

Bir taşla birçok kuş: Türkiye halkı cinayet ve saldırıların baş sorumlusu olarak bugünkü iktidarı görünen, cinayet sorumluluğu işçi sınıfına ve sosyalistlere buluşturabilmek burjuvazi için az şey mi? Kimileri, burjuvazinin bu işrenç saldırı ve cinayetleri üzerine suçlu olarak yalnızca CIA'yi ve maoculuğu gösterebilecek ölçüde geriliyorlarsa, bu burjuvazi için az şey mi?

Bir taşla birçok kuş: TİP Genel Başkanı şöyle diyor: "DISK üst yönetimi, uyguladıkları politikasının diğer yanlışları arasında, bir de DISK örgütünü bir öğrenci gençlik grubunun peşine takmaktan, öğrenci grupları arasındaki çekişmelere DISK'i buluşturmaktan da sorumludurlar." Evet, üniversite kantinlerine ve formlarına ögü kısır çekişmelerin, yumruk yumruk üstüne vurulup çekilen "oh ya"ların bir takım örgüncü kuruluşları aracılığı ile DISK'e de buluşturulması, burjuvazi için az şey mi?

BURJUVAZİYE KARŞI MÜCADELENİN BÜTÜNLÜĞÜ

Oturup düşünmek gerekiyor. Külahları öne koyarak, belirli bir bütünlük içinde düşünmek gerekiyor.

Şili'de işçi sınıfı devrimlerinin düşündüğü gibi düşünmek gerekiyor. Şili'de karşı devrim oldu. Şili'li devrimciler, bu darbeye CIA'nın oynadığı rolü hiç bir zaman küçümsemiyorlar. Şili'de CIA'nın oyunları biliniyor. Maoculuğun etkileri küçümsemiyor.

Ancak, Şili'de hiç bir işçi sınıfı devrimci bu nedenlerle, işçi sınıfı hareketindeki eksiklik ve zaafı, bu eksiklik ve zaafı ile onların yaratıcıları birer öz eleştiri ve eleştiri konusu oluyor. Çünkü işçi sınıfı hareketinde hiç bir eksiklik ve zaaf bulunmadan karşı taraftan bütünüyle başarılabilmesi mümkün değil. Böyle sanmak, teslimiyetçilikten, çaresizlik teorisinden başka birşey olmaz.

İŞÇİ SINIFI HAREKETİ MEVZİ KAYBETMEYECEK

Burjuvazi, kanlı bir saldırıya geçti.

Burjuvazi, daha da geriletilmiş bir CHP ile, geriletılarak kendini savunma durumuna getirilmiş bir

DISK ile ve nihayet seçimlerde temsil edilen sosyalizmi tecrit ve güvensizlik çemberi içine hapsederek 1977 seçimlerine girmek istiyor. Burjuvazinin hesaplarının kısa dönemde yani, burada odaklanması.

Ancak, burjuvazinin her saldırısı karşısında gerileyenler, burjuvazinin her saldırısı karşısında ellerindeki mevzileri terk etmeye razı olanlar, yalnızca politik düzeyde örgütsüz olanlar, burjuvazi ile sınıfsal ya da organik açıdan bağlanırlardır.

Burjuvazi ile bağlanımayanlar, burjuvaziye karşı politik düzeyde örgütlü olanlar, burjuvazinin saldırısına, karşı saldırı ile cevap verebilirler. Bugün, savunmanın değil, saldırıya geçmenin zamanı. Seçimlere damgasını vuran sosyalist hareket için gün, yaratılmak istenen yeni tecrit çemberini de kırma günü. Gün, burjuvaziye karşı politik saldırı günü.

Burjuvaziye karşı politik saldırıya nasıl geçilir? Burjuvaziye karşı politik saldırıya, kanlı 1 Mayıs'ın hesabını sorarak geçilir. Kanlı 1 Mayıs'ın hesabını yalnızca maocuların soranlar, ya da yalnızca "CIA" deyip rahatlayanlar, dökülen kanların asıl sorumlusu olan burjuvazinin üzerine yürüyemezler. Burjuvaziden bu hesabı sormadan da yaratılmak istenen tecrit çemberini, yığınları ve küskünlüğü yok edemezler. Bunları yok etmek, burjuvazinin işliğini pazara çıkarmakla mümkün. İşçi sınıfının politik hareketinden başka hiç kimse burjuvazinin üzerine yürüyemez. Yürüyemiyorlar.

Burjuvaziye karşı politik mücadeleyi işçi sınıfının partisi verir. Kanlı 1 Mayıs'tan sonra da burjuvazinin kazanmak istediği mevzileri işçi sınıfının partisi koruyacak. İşçi sınıfının partisi bu mevzileri, hayatın her alanında ve bu arada seçimlerde burjuvaziye karşı saldırıya geçerek koruyacak. Bugün, bir bütün olarak burjuvazinin üzerine yürüyemeyenler, ne bugün ne de yarın burjuvazinin tertipçisi ve baş sorumlusu olduğu olayların üzerine de ciddi bir biçimde yürüyemezler.

SOMUT ÖNERİLER

Gün, geri çekilme değil saldırı günü. Gün, sinme ve pısma değil, işçi sınıfı başta olmak üzere tüm emekçilerin güncel, somut taleplerini dayatma ve haykırma günü. Gün, mevzi kaybetme değil, yeni mevziler için mücadele etme günü. Bunun bilincindeki Türkiye İşçi Partisi, işçi sınıfının bağımsız politik örgütü 1 Mayıs'tan iki gün sonra işçi sınıfının ve emekçilerin taleplerini bir kez daha haykırıyor:

"— 1971 sonrasında değiştirilip geriletilmiş olan 1961 Anayasası düzeltilerek demokratik bir içeriğe kavuşturulmalıdır.

"— Düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne set çeken 141 ve 142. maddeler kaldırılmalıdır.

"— Toplantı ve Gösteri Yürüşleri, Dernekler, Siyasi Partiler yasaları ile diğer tüm yasaların anti-demokratik madde ve hükümleri ayıklanmalıdır.

"— Sıkıyönetim Kanunu demokratik bir içeriğe kavuşturulmalıdır.

"— Üniversiteler Kanunu'na, çalışanların ve öğrencilerin yönetimine ve denetimine demokratik bir biçimde katıldığı, üniversite özerkliğinin sağlandığı demokratik bir içerik kazandırılmalı, bütün üniversiteler aynı yasaya bağlanmalıdır.

"— TRT yeniden bağımsız özerk bir kurum haline getirilmelidir.

"— Genel grev, dayanışma grevi haklarını da içerecek şekilde grev hakkı kısıtsız kabul edilmelidir.

"— Demokratik hak ve özgürlüklerle bağdaşmayan lokavt yasaklanmalıdır.

"— Referandum hakkı, gizli oy açık sayım esasına dayalı olarak yasalaştırılmalıdır.

"— Tarım İş Yasası çıkarılmalıdır.

"— İş Kanunu'ndaki anti-demokratik hükümler, bu arada 13 ve 17. maddeler kaldırılmalıdır.

"— Toplu sözleşme hakkında kısıtlama getiren ve işçilerin işten daha kolay çıkarılmasına olanak veren kadem tazyimatları yasası işçiler lehine yeniden düzenlenmelidir.

"— İşkolları yönetmeliği, uluslararası normlara göre yeniden düzenlenmelidir.

"— Memurlara, öğretmenlere, teknik elemanlara, kıscası tüm çalışanlara sendikalaşma, grev ve toplu sözleşme hakları tanınmalıdır."

aperestliğin, şidinden uzaktır

sındaki çekişmelere DISK'i buluşturmaktan da sorumludurlar.

"Büyük sermaye sınıfı çoktan beri DISK üzerinde bir operasyonu tasarlamaktaydı. Bu geçreği ve DISK üst yönetimiyle CHP'nin ve kimi sosyalizm havarilerinin bu tasarlanan operasyonla aynı çizgi üzerinde olduğunu Türkiye İşçi Partisi bir yıl önceden açıklamıştı. Şimdi büyük sermaye sınıfı bu operasyonunu, DISK üst yönetimini ve CHP'yi de dar boğaza sıkıştırarak gerçekleştirme yoluna girmiştir. Büyük sermayenin ve MC ile Demirel'in istediği ortam oluşturulmuştur.

"Bu ortamdaki büyük sermaye sınıfı ve MC doğrudan sorumludur. Ama MC iktidarında seçime gitmeyi tercih etmekle CHP ve onu kayıtsız şartsız desteklemekle de DISK üst yönetimi turmandırılan cinayetlerin ve saldırıların dolaylı olarak sorumluluğunu taşımaktadırlar. TİP düşmanlığı ile gözleri kararır tertip ve tuzaklara düşenler bu düşüşün sorumluluğundan kurtulamazlar.

"Her zaman söyledik, işçi sınıfının mücadelesi çetin şartlar içinde gelişir. Önü tertip ve tuzaklarla doludur. Ama işçi sınıfımız ve onun politik örgütü Türkiye İşçi Partisi bu çetin şartların, bu tertip ve tuzakların üstesinden gelmeyi bilir. bundan böyle de bileceklerdir."

TURİZM-İŞ TURİZM BANKASINDAKİ

İŞÇİLERİ SATTI

masına gerek olmadığını söyleyerek, sadece baş temsilcinin katılmasının yeterli olacağını söylüyorlar. Ancak işçilerin ve beş temsilcinin direnmesi karşısında seslerini çıkaramıyorlar. Ama bunun acısını çıkarmayı daha sonraya bırakıyorlar.

İlk oturumda 1. maddede tartışma başlıyor ve maddeler ertelenmeye başlıyor. Ceyhan Akkaş işte yetersiz kalınca, ikincioturumda yardımına eski işveren avukatlarından, şimdiki DİSK avukatı Enis Coşkun koşuyor.

Sanki hiç bir maddede taviz verilmeyecekmiş gibi davranılıyor, başlangıçta. Öyle ki, temsilcilik odası, sendika ilan tahtası, sendika aıdallarının kesilişi, iş saati, ücretlerin ödenmesi gibi daha önceki toplu sözleşmelerle hükme bağlanmış ve sorun olmayan maddeler üzerinde göstermelik tartışma yapılıyor ve kabul ediliyor. Diğer taraftan ücret zamları, kapsam, sosyal yardımlar, temsilcilerin güvenliği, kıdem tazminatı, sosyal ilişkiler kurulu gibi asıl sorunları içeren 23 ana madde üzerinde hiç durulmuyor.

İŞVERENLE PROTOKOL GEREĞİ ANLAŞMAZLIK GÖSTERMELİĞİ

22 Şubat'ta uyuşmazlık zaıplı tutuluyor. Bölge Çalışma Müdürlüğü tarafından toplantıya çağırılmadan bir gün önce sendika temsilcilerine uyuşmazlık kuruluna sendika "tarafsız aracı" olarak İç Anadolu Bölge Başkanı Ali Altınkaynak'ı seçtiğini söylüyor. Bu "tarafsız" kişi işçileri, ikinci yıl ücret zamlarının da yüksek tutulmasını savunan temsilcilere, "ya ucuza kalırsa" diyecektir. Doğal olarak temsilciler bu "ihtimal hesapları kuvvetli" kişiyi itiraz ediyorlar, fakat Ceyhan Akkaş itirazları göz önüne almıyor.

Bu sefer Ali Altınkaynak marifetini gösteriyor. Hakem Kurulu toplantıları Altınkaynak'ın meşguliyet mazeretleriyle her defasında erteleniyor veya toplantılara diğer kurul üyelerini bekleterek gidiyor.

SÖZLEŞME BİTMİŞ, İŞÇİLER HABERSİZ

14.4.1977 günü saat 10'da Turizm Bankası işyerinde Uzlaştırma Kurulu üyeleri işveren ile bir toplantı düzenliyor. Bu toplantıya Hakem Kurulu üyeleri dışında sendikadan Ceyhan Akkaş, işveren tarafından ise toplu sözleşme görüşmelerine katılan bütün seksiyon başkanları katılıyor. İşyeri temsilcileri Ceyhan Akkaş tarafından toplantıya alınmıyorlar. Böylece huzur içinde yapılan görüşme öğleden sonraya kadar sürüyor.

Uzlaşmazlığa dışılan 23 ana madde bir kalemde işverenin teklifleri yönünde onaylanıyor, ve Hakem Kurulu raporunun toplantı sonucuna göre yazılması kararlaştırılıyor.

İşverenin bütün yetkililerinin katıldığı toplantıya neden temsilsiz gidildiği Ceyhan Akkaş'a sorulduğunda, Akkaş önce böyle uygun gördüğünü söylüyor. Fakat bunu işçilerin önünde de tekrarlama istediğinde böyle bir toplantının yapıldığını inkar ediyor.

Böylece işyeri temsilcilerinden gizli olarak yapılan toplantıda işverene bütün tavizlerin verildiği ve sözleşmenin sonuçlandırıldığı anlaşılıyor.

İŞÇİLERE HİKAYE ANLATILYOR

19 Nisan günü sendikadan katkısı ile hazırlanan Hakem raporu resmen işverene veriliyor. Tabii ki bu arada sendika yöneticileri de hakem raporu ile birlikte ortadan kaybolmuşlardır. Rapor hakkında bilgi almak isteyen temsilcilere, Ali Altınkaynak ile Ceyhan Akkaş işi birbirlerinin üzerine atarak bilgi vermeye özen gösteriyorlar. İşçiler ise durmadan gün geçtikçe huzursuz olmak ve konu hakkında bilgi istemektedirler. Oysa herşey 14 Nisan günü toplantıda karara bağlanmış, sendikadan ve işverenin de hakem raporuna uyuşmazlıklar karşılıklı olarak kararlaştırılmıştır.

Buna rağmen 21 Nisan günü "tabana sormak" maskesi altında sendika hakem raporu hakkında görüşmek üzere toplantı düzenliyor.

Toplantıya işçilerin çoğunluğu katılıyor. Hakem raporunun parasal konuları ile ilgili kararlar bildiriliyor. Ancak temsilsiz güvenliği, sosyal ilişkiler kurulu, kapsam maddesi, kıdem tazminatı vb. konulara hiç değinilmiyor. Bankaca arası alınmış fakat henüz projesi bile yapılmamış olan yeni Genel Müdürlük binasının da kres açılacağını ifade edildiği madde "işveren kres teklifimizi kabul etti" şeklinde işçiyi aktarılıyor.

Toplantıda işçiler sendika yöneticilerine, neden işyeri temsilcileri olmadan işveren ile toplantı yaptıklarını soruyorlar ve hakem raporuna uyuşmazlıklar istiyorlar. Toplantının havasının "bozulduğuna" sezen sendikacılar, hemen durumu kurtarmaya çalışıyorlar. Ceyhan Akkaş: "Grev açlık demektir, grev yokluk demektir, sefalet demektir" şeklinde konuşarak sarı sendikacılığa bile taş çıkartıyor. Ali Altınkaynak tamamlıyor: "Grev bir harbe gidiştir, askersiz gidilemez, burada çoğunluk yok. Gelmeyenler rapora uyuşması görüşündedir." diyor. Bundan sonra işçiler oylama yapılmasını istiyorlar. Bu sefer sahneye başından beri diğer beş temsilcilere "anlaşmayan" baştemsilci çıkıyor; çocuk çocuk edebiyatı yapıyor. Diğerleri gibi çoğunluğun olmadığını iddia ediyor.

Çoğunluğun raporu onaylamasına rağmen toplantı oldu bittiye getirilip sona erdiriliyor.

İŞVEREN YÖNTEMLERİNİ UYGULAMAK SENDİKAYA DÖŞÜYÜR

Ertesi gün baştemsilci vasıtası ile 'grev evet', 'grev hayır' imza bölümleri olan birkağıt dolaştırılıyor ve hakem raporuna evet veya hayır demenin son

günü olduğu yalanı söylüyor. Böylece iş bir oldu bittiye getirilmek isteniyor. Diğer temsilciler ise böyle bir imza toplanamayacağını, bunun gereksiz olduğunu, işverenin yapacağı şeyi yapmayacaklarını ve de hakem raporuna cevap için daha iki gün olduğunu söyleyerek imza toplamasını önüyorlar. Bunun üzerine temsilcilere sendika tarafından 'evet' imzası atılmak isteniyor. Fakat iş zora varınca, sendikadan bir adamı elinde şemsiye ile küfür ederek bayan temsilcinin (Temren Küçük) üzerine saldırıyor. Ancak orada bulunan işçilerin araya girmesi üzerine temsilsiz dayak yemekten kurtulmuştur.

Böylece gergin bir hava yaratılarak temsilcilere zorla imza atılıyor. Ancak Sendika Başkan Vekili Ceyhan Akkaş'ın daha önce hakem kararına uyuşmazlıklarına karar verdiği notu konabiliyor. Daha sonra da işverene gelip sadece baştemsilsiyi görerek, karara ikinci defa evet demeler ve imza gününü kararlaştırmışlardır.

SIRA TEMSİLCİLERE GELİYOR

Bu olaylardan sonra temsilciler hakkında asılsız iddialar yaymaya başlayan sendika nihayet üç temsilsiyi, Temren Küçük, Osman Alaybaşı, Serap Karacehennem'i görevden alıyor ve onur kuruluna veriyor. Bunun üzerine 4 temsilci, Faruk Öner istifa ediyor. Görevden alınanların yerine atanan kişiler ise görev kabul etmiyorlar.

Turizm-İş Sendikası Ana Tüzüğü'ne göre temsilsiz seçimle görevle belirlenir. Önce 20 işçiyi 1 hesabı ile ünite temsilcileri seçilir ve bunlar aralarından temsilcileri seçerler. Buna rağmen sendika tüzüğü bir kenara bırakılıp dileğini yapıyor.

Görevden alınanların dışında halen seçilmiş ünite temsilcileri dururken, atamaları kendilerine bağlı kişilerden yapmışlardır. İşçiler ise işyeri temsilsiz seçimlerinin yapılmasını istemektedirler.

Bu yöntemler ile sendikacılık yapmaya çalışılanlar, bugün için işverenden haklı paylarını alsalar bile, yarın işçi sınıfından alınacak ders ucuz olmayacak.

BİR BÜYÜK SİGORTA ŞİRKETİNDEN TBMM'NE

HUSEYİN MERTOĞLU

Türkiye 1969 Genel Seçimlerine giren, AP'den adaylığı reddedilen, şimdiki MSP Genel Başkanı Erbakan Konyan'da bağımsız aday olarak ortaya çıkıyordu. Bağımsız Konya adayı Erbakan seçim çalışmalarını, İstanbul'daki bir yabancı sermaye şirketinin bürosundan yürütmekteydi. Almanlara ait bir büyük Sigorta Şirketindeki seçim bürosundan Meclise giren Erbakan, günümüzde AET'ye ve yabancı sermayeye karşı olanın şampiyonluğunu yapmaktadır.

İLGİNÇ YAKIŞTIRMALAR

1969'da ortaya çıktığında Erbakan hareketi, kimi sol çevrelerce ve zamanın orta sol teorisyenlerince, komprador burjuvaziye karşı, Anadolu burjuvazisinin temsilcisi olarak görüldü. 1974 yılında kurulan CHP-MSP koalisyonunun ana fikri olan bu görüşü daha açık olarak, "Tarihi Yanılgı" sözcüğü vurgulamaktaydı. Demirel'e karşı Anadolu'nun dine bağlı ulusal burjuvazisinin direnişi olarak selamlanan Erbakan hareketinin son dört yıl içindeki işlevini tek tek ele alıp açığa çıkartmak kaçınılmaz bir görev olmaktadır.

SES ÇIKARMAYANLAR

Geçmişte yapılmış olan bu değerlendirmeler, Erbakan'ın söylediklerine dayanılarak ortaya konmuştur. Yani yapılmış olan tahliller, kaynağını, Türkiye'de kapitalizmin gelişmesine dayanan değerlendirmelerden değil Erbakan'ın sözlerinden almaktadır. Erbakan'ın masonlara çatan, Anadolu burjuvazisinin İstanbul burjuvazisi tarafından sömürüldüğünü ileri süren sözleri, faiz ve vergi konusundaki sözleri, "Anadolu'nun dindar ulusal burjuvazisi" teorilerine temel teşkil etmektedir. Öte yandan içinde bulunduğumuz günlerde, Merkezdeki iki büyük parti, CHP ve AP, Ekim seçimleri sonuçlarını da gözden uzak tutmayarak, muhtemel bir koalisyon olasılığını gözetecek MSP'ye karşı eleştiri yöneltilmektedirler. Oysa bu partinin gerçek yüzü, ekonomik temelleri mutlaka gözler önüne serilmektedir.

BUNLAR DA ANADOLU'DAN GELDI

Anadolu'nun "dindar" ulusal burjuvazisi öncelikle değil midir. Ankara'da bakkallıktan gelme Vehbi Koç, Adana'da hamallıktan gelme Hacı Sabancı, aşiret beyi Beyazıt'lar ve daha birçok Armatör, bunlar da Anadolu burjuvazisi. Günümüzde de biraz işini yoluna koyan kapitalistler, büyük şehirlerin sermaye çevreleri ile çatışmak şöyle dursun, onlar arasında yer almak için çırpınmaktadır. Bunun en somut örneklerinden

MSP ÜZERİNE YAPILAN KİMİ DEĞERLENDİRMELER, YALNIZCA ERBAKAN'IN SÖYLEDİKLERİNE DAYANMAKTADIR. YANI, YAPILMIŞ OLAN TAHLİLLER, KAYNAGINI TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN GELİŞMESİNE DAYANAN DEĞERLENDİRMELERDEN DEĞİL, ERBAKAN'IN SÖZLERİNDEN ALMAKTADIR. "MÜSLÜMAN ANADOLU BURJUVAZİSİNE DAYANMAYI AMAÇ EDİNDİĞİ" SAVLARI, YALNIZCA ERBAKAN'IN SÖYLEDİKLERİNE DAYANILARAK İLERİ SÜRÜLEN "MSP HAREKETİ", KAPİTALİZMİN KAYITSIZ ŞARTSIZ SAVUNUCULUĞUNDAN BAŞKA BİRŞEY DEĞİLDİR.

birini de günümüzde görmektediriz: Asil Çelik projesi. Koç grubunun toplam 1,5 milyarlık bu yatırımında, şirketin hisselerinden büyük bir kısmı, Özal Kardeşlerin elinde. Korkut Özal söz konusu projenin hızla yürütmesi için MSP'nin elinde bulunan Sanayi Bakanlığını devreye sokarak Japonlardan alınacak kredinin hızlanmasını sağlıyor. İlk fırsatta İstanbul'un büyük sermayesi ile bütünleşen, onunla da yetinmeyip yabancı sermayeye her türlü kolaylığı sağlayan, Anadolu'nun dindar ulusal burjuvazisi mi olmaktadır?

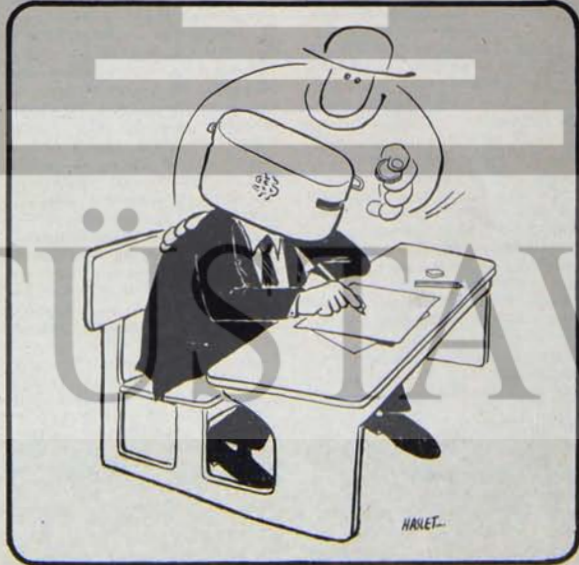
BÜYÜK BURJUVAZİNİN ŞUBELERİ

İstanbul burjuvazisi, unutulmamalıdır ki; Anadolu'da kendine bağlı bir burjuvazi var olduğu için kuvvetlidir. Türkiye'de ticaret sektöründeki kârlılık, öbür sektörlerin hiç birisinde söz konusu değildir. İmalat sanayinde faaliyet gösteren şirketlerin esas kârları, üretimden değil ticaretten kaynaklanmaktadır. Türkiye'de esas tekelleşme tüm çıplaklığı ile yatacık olarak ve ticaret sektöründe gözükmektedir. Bugün Anadolu'da şehir ve kasabalarda hızla sivriyen burjuvazi, ço-

ğunlukla tüccarlardır. Bu tüccarlar İstanbul'daki büyük sermayenin Anadolu'daki bayileridir. Petrol, lastik, traktör, taşıma aracı, buzdolabı, radyo şirketlerinin satıcıları Koç ve benzerlerinin acentaları, büyük ihracat firmalarının ikinci elden adamları; bunlar Anadolu burjuvazisi denilen grubun en kudretli kesimini oluşturmaktadır.

"BİZ DE VARIZ"

1974'de iktidar olduğundan bu yana MSP'nin sürekli olarak kâr oranlarının en yüksek olduğu ticaret ve dağıtım sektörüne girmeye çalıştığı görülmektedir. Ticarete spekülasyonun en yoğun olduğu karayolu taşıtları, demir, çelik ve çimento ticareti giderek MSP'lilerin eline geçmiştir. Demirel son yıllarda yaratılan suni dar boğazlarla sağlanan spekülasyon kazançları yüz milyonlarla ifade edilmektedir. 1974 yılı da CHP-MSP hükümeti zamanında MSP'li Ticaret Bakanı Fahim Adak'ın getirdiği düzenleme ile, karayolu taşıtlarının dağıtım ve ticaretinde İstanbul burjuvazisinin kârlarına ortak olunmak istenmiştir.

"BİZ VARSAK OLUR..."

1974 yılındaki bu başarısız girişimden sonra, 1976 yılı içinde Tofaş'a yeni üretim tezgahları ve presler konusunda Sanayi Bakanlığınca çıkartılan güçlüklerin temelinde de bu istekler yatmaktadır. Fiat fabrikası Murat-124'ün motor yapımını durdurmuş ve bu arada Türkiye'ye model olarak Murat-131'leri önermiştir. Tofaş ya Murat-131 üretimine geçecektir, ya da fabrika kapanacaktır. Sanayi Bakanlığı bu konudaki pazarlığı sadece araba fiyatları üzerinden yürütmüştür. Yani temelde yabancı sermayenin yeni yatırımına itirazı yoktur. Sadece ticareten daha çok pay almak istemektedir. Pazarlığın kuzulu budur. Adapazarı yakınlarında orulan bir plastik hafif yapı etemanları (yabancı sermayeli) sanayine ancak MSP'lilerin de girmesi ile izin verilmiştir. Bu örnekleri ileride uzatacağız.

Anadolu'da ekonomik ve politik planda nüfuzu gittikçe artan bu burjuvazi, esas kudret kaynaklarını yabancı sermaye ve işbirlikçilerde dayandığı bilincine çoktan ulaşılmış bulunmaktadır. Bu nedenle yabancı sermayeye karşın MSP tutumunu sadece Erbakan'ın dudakları arasından rastgele çıkan bir sözcüktür.

HANGİ ÇIKARLAR İÇİN?

1976 yılı içinde, Japon, Alman, İngiliz, Fransız büyük sermaye temsilcileri ile Türkiye'de yapılan görüşmeler MSP'nin yabancı sermaye karşısındaki gerçek yüzünü ortaya koyacak niteliktedir. 1977 yılı bütçesinde TÖMOSAN, TAKSAN, TESTAŞ, TEMSAN, GERKONSAN, TELESAN, TÖTEKS isimli kamu finansmanı ile kurulmuş "özel" şirketlerin tam anlamı ile devlet denetiminden kaçırılmış kuruluşlar olduğu belirlenmektedir. Bu kuruluşların MSP'nin "Ağır Sanayi Hamlesinin" ağır topları oldukları da bilinmektedir. Fiziibilite raporları dahi hazırlanmadan yıllık programlara sokulmuş olan bu kuruluşların tümü yabancı sermayeye açılmış verimli alanlardır. Büyük sermaye de açıkça bilmektedir ki, ülke bugün tüketim malları üretiminden ara malları sanayi üretimine geçmek üzere ve bunun finansman sıkıntısı çekilmektedir. Bu alanları devletin olanaklarından yararlanarak ele geçirep daha sonra yabancı sermayeye açmak, MSP'nin yapmakta olduğu işler. Bir ucunda Doğu'nun büyük feodallerine dayanan, öbür yandan yabancı sermayeye yaslanan, ticaret sektöründeki yüksek kâr oranlarını geçtiğimiz son üç yıl içinde ele geçiren MSP, gerçekte merkezin büyük partisi AP'nin yerine "işlev" olarak göz dikmiştir. Çukurova'nın büyük sermayesini sürekli olarak İstanbul'a karşı kollayan Erbakan, Çukurova sermayesinin kendini desteklemesinin altında ekonomik çıkarlarını yattığını açıkça bilmektedir.

YALNIZCA FANTEZİ-

"Müslüman Anadolu burjuvazisine dayanmayı amaç edindiği" savları, yalnızca Erbakan'ın söylediklerine dayanılarak ileri sürülen "MSP hareketi", kapitalizmin kayıtsız ve şartsız savunuculuğundan başka birşey değildir. Bunun dışındaki tahliller tümüyle bir aydın fantazisinden ibarettir. Somutta MSP-Yabancı sermaye bütünleşmesini, örnekleri ile YÜRÜYÜŞ'te yer alacak diğer yazırlarla açıklığa kavuşturmaya çalışacağız.

İŞÇİ SINIFI TEKELCİ KAPİTALİZME KARŞI DİRENİYOR

KAPİTALİST AVRUPA ÜLKELERİNDE. GREV DALGALARI. GİDEREK YAYILIYOR. İŞÇİ SINIFININ MÜCADELESİ. GEÇTİĞİMİZ AYLAR İÇİNDE YENİ BOYUTLARA ULAŞTI. TEKELCİ KAPİTALİZMİN ÜRÜNÜ OLAN KAÇINILMAZ BUNALIMLAR SONUCU ORTAYA ÇIKAN İŞSİZLİK VE ENFLASYON. BİR YANDAN İŞÇİ SINIFININ KAPİTALİZME KARŞI EKONOMİK DİRENİŞİNİ ARTIRIRKEN. DİĞER YANDAN DA GELENEKSEL "İŞÇİ" PARTİLERİNE KARŞI BÜYÜK BİR TEPKİ DOĞURUYOR.

Avrupa'daki kapitalist ülkelerin içinde buldukları ekonomik bunalım giderek daha geniş boyutlara kazanarak emekçi sınıflar için dayanılmaz bir hal alıyor. Ortak Pazar yöneticilerinin bu topluluğun yirminci yaşını kutladıkları (!) günlerde, pazara ortak tüm ülkelerin işçi sınıfları, bu çözümsüz gidici kararlı grev ve direnişlerle, dur demek üzere harekete geçiyorlar. Bunalımların sürmesine paralel olarak egemen sınıfların emekçi kitleler üzerindeki baskılan gün geçtikçe dayanılmaz bir hal alıyor.

AET ülkelerindeki işsizlikle ilgili rakamlar bile içinde bulunulan bunalımın boyutları hakkında bilgi sahibi olmak için yeterli. Önce işsiz sayıları: Federal Almanya'da 1 milyon 800 bin, İngiltere'de 1 milyon 600 bin, Fransa'da 1 milyon 450 bin, İtalya'da 2 milyon, Hollanda'da 400 bin, Belçika'da 350 bin, İrlanda'da 200 bin, Danimarka'da 200 bin ve Lüksemburg'da 10 bin. Toplamı 7 milyon aşılıyor. Bunlardan Fransa, Federal Almanya ve İtalya'da işsizliğin artış oranı son altı ayda sırasıyla % 25,4, % 29,2 ve % 16,2. Bu çerçevede, kapitalist Avrupa ülkelerinde son aylarda gönen gelişmelerden hareketle toplumsal ve ekonomik bunalımın belirgin özelliklerini ortaya koymak yararlı olacaktır.

ÖNCE İNGİLTERE

İngiltere'de de artık diğer ülkelere olduğu gibi güneybatı zamanında batıyor. Sınıf uzlaşmacılığının şampiyonu İşçi Partisi hükümeti güç durumda. İngiliz İşçi Partisi iktidara geldiğinde emekçilerle bir "toplumsal sözleşme" imzalamıştı. Sözleşme imzalandığından bu yana ücretler 1971'deki düzeylerine dek düştü. Sözleşme yalnız tek yönde, işçi sınıfı aleyhine işliyordu. Ücretlerin düşmesine paralel olarak enflasyon hızı yılda % 21'e ulaşıyor, sağlık, istkan ve eğitim gibi tüm toplumsal bütçeler küçülüyordu. Emekçiler için bu sözleşmenin bağlayıcı bir yönü kalmamıştı. Kamu kesimi ve ağır sanayi başta olmak üzere sendikalar-daki işçi tabanının dayattığı bir grev ve gösteriler dalgası ülkeyi sardı. Ülkedeki son gelişmelerin politik alana yansımaması da beklenemezdi.

Nitekim İngiltere'de yapılan son kısmi seçimler, parlamentoda tehlikeye düşen durumunu kurtarmak için Liberal Parti ile işbirliği yapan İşçi Partisi'nin emekçi seçmenler tarafından şiddetle eleştirildiğini gösterdi. İngiliz işçileri her fırsatta sendika yöneticilerini de eleştiriyor ve onların "toplumsal sözleşmenin" yenilenmesi eğilimine kesinlikle karşı çıkıyorlar. Ancak Callaghan hükümeti sözleşmenin yenilenmesi halinde ücretlerden alınan verginin % 2 oranında düşürüleceğini söyleyerek işçilerin uyarı ve tepkilerini sökkete almaz görünüyor.

Ancak İngiliz işçileri meydan partilerine bırakılmaya kararlılar.

İTALYA: İŞÇİ SINIFI YENİ GÖREVLERİN EŞİĞİNDE

İtalya'da II. Dünya Savaşı'nın sona ermesinden beri bugüne dek yükselen emekçi sınıfların ekonomik ve politik bunalım tepesi noktasına ulaşmış durumda. 1976'da yapılan genel seçimlerde İtalyan Komünist Partisi'nin iktidara ortak olduğunu açıkça ortaya koymasından sonra egemen sınıfların telaşı ve çaresizliği gözle görülür bir hal aldı. Burjuvaziden yana sağ sol şiddet örgütlerinin son zamanlarda içinde buldukları tertip, aslında egemen sınıfların İKP'nin iktidara ortak olmasının her ne pahasına olursa olsun engellenmesi politikasının ayrılmaz bir parçası.

Ülke ekonomisi ise tam bir iflasın içinde. Devletin borçları astronomik rakamlara ulaşıyor. İtalya, adeta dış yardımlar sayesinde ayakta kalabilen bir ülke durumunda. Hristiyan Demokrat hükümet Uluslararası Para Fonu'ndan gelecek 530 milyon dolar tutundaki yeni bir borcu başarısızlıkla bekliyor. Ülkedeki 2 milyon işsiz dışında şu anda eksik istihdam düzeyinde bulunanların talebinin karşılanabilmesi için tam 4 milyonluk bir iş kapasitesi yaratmak gerekiyor. İtalyan işçi sınıfının içinde bulunduğu koşulları çok iyi anlatan bir örnek de başkent Roma'nın gecekonduları. Bu gecekondulara tam 830 bin kişi oturuyor. Gecekonduların lağım suları ise 63 kilometrelik bir açık hava kanalizasyonu oluşturuyor.

Soldaki tüm sendikaların katıldığı genel grevler ve kitle gösterileri düzenleniyor. İKP son açıklamalarında bütün ülke için tehlikeli bir hal alan bunalımdan çıkış yolunun kendilerinin de hükümete katılması olduğunu belirtti. İtalyan işçi sınıfı, tarihinde yeni bir sayfayı çevirmek üzere.

BELÇİKA: DAYATAN ZORUNLULUKLAR

Geçtiğimiz 25 Şubat'ta Belçika'da şimdiki kadar eşî görülmemiş bir grev hareketi başlıyordu. Ülkenin iki büyük sendikal örgütü Belçika Emekçileri Genel Federasyonu ile Katolik Sendikalar Konfederasyonu birlikte hareket etme karar almışlardı. Yeni sendikal birlik ülke emekçilerini Tindemans hükümetinin kemerleri sıkma politikasına karşı çıkmaya çağırıyordu. Grevler bazen küçük esnaf ve sanatkarların da işçilerle dayanışmaya geçmesi sonucunda büyük başarı sağladı. Belçika'da bir yıl içinde enflasyon hızının % 8,15'e ulaşmasına karşılık 1975'te brüt brüt oranı % 18,9 oranında bankalar sigorta şirketleri ve mali kuruluşların çıkarılmasına el sürülmüdü.

Belçika'nın iki büyük sendikal kuruluşunun birlik içindeki direniş sonucunda hükümet istifâ etti ve 17 Nisan'da yeni

den seçime gidilmesi kararlaştırıldı.

Seçimler sonunda en azından parlamentolar görünümünde bir değişiklik gözlemese bile yeniden iş başına gelen Tindemans hükümeti Belçika emekçilerinin taleplerini gözden uzak tutmamak zorunda. Sendikal mücadelede bu zorunluluğu ortaya çıkardı.

HOLLANDA: YENİ KAZANIMLAR

Hollanda işçi sınıfı hareketinin direniş geleneğinin görece olarak pek fazla güçlü olmadığı bir ülke. Üstelik Hollanda 13 milyonluk nüfusu ve Kuzey Denizi'ndeki elverişli konumu ile aşağı yukarı 1960'lara dek ekonomik bunalımın pek fazla uğramadığı bir ülke idi. Bunun dışında Hollanda egemen sınıfların başka üstünlükleri de vardı. 1946'ya kadar sömürge topraklarında mutlak hakim durumundaydılar. Philips, Unilever ve Shell gibi dünyanın sayılı tekelcilerinin de tüm kârı Hollanda sermayesinin zenginliği oluşturuyordu. Ancak görüldüğü gibi bu zenginlik büyük ölçüde başka halkların sırtından edinilen bir zenginlikti.

İşte yukarıda sayılan tüm nedenlerden dolayı patronlar herhangi bir tepkiyle karşılaşmaksızın "eşel mobil" sistemini değiştirebileceklerini sanıyorlardı. Ancak özellikle işyerlerindeki öncü işçilerin başını çektikleri bir grev hareketi sonucunda işverenler satın alma gücünde ortalama % 2'lik bir artış anlamına gelen ücret zamlarını kabul etmek zorunda kaldı. Burada belirtilmesi gerekli bir nokta şu: Hollanda'da sendikalar işyeri esasına göre örgütlenmemiştir. İşverenlere karşı her türden direnişler ulusal ölçüde sendika yönetimlerince yönlendirilmekte durumundadır. Sendikaların destekleme-

diği grevler yasa dışı sayılmaktadır. Bu koşullarda bile emekçilerin eylemleri yapabileceğinin ve bu sayede yeni kazanımlar sağlanabileceğinin en güzel örneklerinden birisi Hollanda'da olanlar.

MÜCADELEDE BAŞARI KOŞULLARI

Yukarıda sayılan ülkeler dışında Ortak Pazar'ın büyük ortaklarından Fransa ve Federal Almanya'daki durum kamuoyu tarafından yakından biliniyor. Sendikal alanda, sosyal demokrasinin sahip çıktığı sınıf uzlaşmacılığının gelenek olduğu Federal Almanya'da işçi ve emekçi kitlelerin yöneticilere güveni giderek onarılmaz biçimde sarsılıyor. İlericileri uygulanan baskılar ve sindirne yöntemleri her geçen gün daha büyük yığınların nefretini kazanıyor. Fransa'da yerel seçimlerde uğradığı son yeniliden sonra sağ, tüm çalışanlar üzerindeki baskılan artıyor. Ancak sorumluluklarının bilincindeki Fransa işçi sınıfı, buna katılmın milyonlar bulduğu genel grevlerle cevap veriyor.

Ortak Pazar ülkelerindeki tekelci devlet kapitalizminin içinde bulunduğu bunalım genel olarak emperyalist-kapitalist sistemin bunalımından ayrılmaz. Özel olarak Avrupa ölçüsünde son zamanlarda hızlandırılan "uluslar-üstü" Avrupa Parlamento'su ve benzeri örgütlerle ilgili hazırlıklar aslında çıkmazdaki bir sisteme yeni umutlar arama amacını taşıyor.

İşçi sınıfının, sendikal örgütleri içinde yürüttüğü mücadelenin başarısını iyi koşullar belirliyor. Birincisi, sendikal örgütünün güçlü ve kararlı, aynı zamanda emekçi kitlelerin gerçek temsilcileri olması. İkincisi de sendikal hareketin politik hareket yani partilerle uyumlu bir ilişki içinde bulunması.

SOĞUK SAVAŞ TEHDİDİNE KARŞI MÜCADELE GÜNCELLEŞİYOR

YUNANİSTAN'IN EGE'DEKİ SON MANEVRALARINI DEĞERLENDİREN PRAVDA ŞÖYLE DİYOR: "EGE DENİZİNDEKİ NATO MANEVRALARININ YUNAN-TÜRK ÇELİŞKİLERİNİN ŞİDDETLENDİĞİ BİR ANDA DÜZENLENMİŞ OLMASI RASLANTI SONUCU DEĞİLDİR. BU MANEVRALARIN, YUNAN TOPRAKLARINDAKİ ÜSLER KONUSUNDA ABD İLE YAPILAN GÖRÜŞMELERE YENİDEN BAŞLANMASINDAN ÖNCE OLMASI DA RASLANTI DEĞİLDİR. NATO, ÖNCEDEN OLDUĞU GİBİ, HER TÜRLÜ YOLA BAŞVURARAK GÜNEY KANADINI GÜÇLENDİRMEK İSTİYOR. YUNANİSTAN'IN BU BÖLGEDEKİ MILİTARİST HAZIRLIKLARA SÜRÜKLENMESİ, BU ÇABALARIN ÖNEMLİ BİR BÖLÜMÜNÜ OLUŞTURUYOR."

ALMAN SOSYAL DEMOKRAT PARTİSİ YÖNETİMİ, GENÇLİK ÖRGÜTÜ LİDERİNİ GÖREVİNDEN ALDI

Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin gençlik örgütü "Jusos'un lideri Klaus Uwe Benneter, Parti yönetimi tarafından görevinden alındı. Bu konuda ki kararı alan Parti Yönetim Komitesi, Benneter'in partiden ihraç için disiplin kovuşturulmasına başlanmasını Batı Berlin parti örgütünden istedi. Benneter'in ihraçına girişilmesi, SPD içindeki bunalımın derinleşmesinin bir belirtisi olarak değerlendiriliyor.

Benneter'in görevinden alınması ve ihraçının istenmesi, Jusos'un son kongresi sırasında Helmut Schmidt hükümetine karşı sert eleştiriler yönelmesi ve komünistlerle zaman zaman eylem birliği yapılması olanağını tamamen reddetmemesi suçlamasına dayandırılıyor. Ancak, bu gibi disiplin önlemlerinin, SPD'nin içinde bulunduğu bunalıma çare olamayacağına bütün gözlemciler birleşiyor. Pekçok sosyal demokrat militan, hükümetin politikasına karşı sert çıkışlarını sürdürüyor. SPD yöneticilerinin, partilileri hizaya çağırma girişimlerini sıklaştırmaları, bunalımın derinliğini kanıtıyor. Willy Brandt, geçen hafta başındaki bir açıklamasında partiye ve hükümete yöneltilen "kontrolsüz" eleştirilere karşı çıkarken, Parti Genel Sekreteri Egon Bahr da parti içi bir düzenlemenin zorunlu olduğundan söz etti.

Aralarında Partinin Bade-Wurtenberg bölge başkanının da bulunduğu pek çok kişi, "halkı ilgilendiren hiç bir ivedi sorunun partinin eylem programında yer almadığını", "hükümetin büyük projelere girişmekten ve perspektifleri belirlemekten korktuğunu" belirtiyorlar. Ekim 1976'da yapılan seçimlerden sonra emeklilikle ilgili vaatlerin yerine getirilmemesi ve çalışanların sosyal haklarına karşı saldırıların yoğunlaşması, parti içindeki tepkileri artırıyor.

"Der Spiegel" dergisi de, işsizliği yenecek önlemleri almakta hükümetin elinin kolunun bağlandığını, SPD'nin ülkeyi yönetecek gücü yitirdiğini gösteren belirtilerin arttığını belirtiyor. Dergi, "SPD üyelerinin, kendilerine sosyal demokrat sayılan politikayı hükümetin politikasında gittikçe daha çok göremez olduklarını" hatırlatıyor.

Bu arada, hükümet ortağı Hür Demokratların da gitgide sosyal demokratlarla işbirliğinden soğudukları gözüküyor. Alman Komünist Partisi (DKP), gerici burjuva prtisi Hristiyan Demokratları iktidara daha çok yaklaştıran bu gelişmelerden, sosyal demokratların "sosyal demagojisinin" ve seçmenleri sağın kucağına atan politikasının sorumlu olduğunu belirtiyor.

ABD'de Carter yönetiminin işbaşına gelmesinden sonra kapitalist dünyada iyice açığa vurulan, "soğuk savaş" ortamını canlandırma eğilimine karşı çıkılması, dünya demokratik güçlerinin mücadelesinde gitgide daha üst sulara yükseliyor. Amerikan emperyalizminin ve saldırgan NATO çevrelerinin, uluslararası gerginliği artırmaya yönelik yeni girişimleri, büyük bir tepkiyle karşılanıyor.

Yunanistan'ın Ege denizinde başlatıldığı büyük askeri manevralar, NATO'nun, bu ülkeyi yeniden NATO'nun askeri örgütüne sokma planlarının bir parçası olarak değerlendiriliyor. SBKP Merkez Komitesi yayın organı Pravda'nın 5 Mayıs tarihli sayısında, bu askeri manevraların ilk bölümünün tamamlanmasından sonra yenilerinin başlayacağı ve büyük NATO manevralarıyla aynı zamana rastlayacağı belirtiliyor. Aynı yazıda, son günlerde Amerikan Altıncı Filosunun Yunanistan kıyılarındaki faaliyetini arttırması olmasına da dikkat çekiliyor. Bir Amerikan destroyerinin Pire limanında "misafir" edilmesi ve yine Amerikan Deniz Kuvvetleri'nin bir müfrezesinin Navplion limanına çıkması, NATO çevrelerinin tehlikeli tırmanmasının bir kanıtı olarak gösteriliyor.

Pravda'da daha sonra şöyle deniyor: "Ege denizindeki NATO manevralarının Yunan-Türk çelişkilerinin şiddetlendiği bir anda düzenlenmiş olması rastlantı sonucu değildir. Bu manevraların Yunan topraklarındaki üsler konusunda ABD ile yapılan görüşmelere yeniden başlanmasından önce olması da rastlantı değildir."

Pravda, NATO'nun bu girişimlerini, ittifakın güney kanadını her ne pahasına olursa olsun güçlendirme niyetine bağlıyor. Yunanistan'ın bu bölgedeki militarist hazırlıklara sürüklenmesinin, bu çabaların önemli bir bölümünü oluşturduğu belirtilerek, durumun, Avrupa'da barışın güçlendirilmesinden yana olan herkesi endişeye düşürdüğü hatırlatılıyor.

ABD, İngiltere, Japonya, Federal Almanya, Fransa, Kanada ve İtalya devlet ve hükümet başkanlarının geçtiğimiz haftanın sonuna, 7-8 Mayıs tarihlerinde Londra'da yaptıkları zirve toplantısı da, uluslararası ortamdaki son gelişmeler açısından değerlendiriliyor. ABD'nin bu zirve toplantısında, kapitalist sistemin bu başlıca ülkeleri arasındaki "karşılıklı bağımlılık" doktrinini kabul ettirmeye amaçladığı belirtiliyor. Bu doktrin aracılığıyla, lider kapitalist-emperyalist ülkeler arasındaki çelişki ve yarışmanın yumuşatılmak, geçici olarak ertelenmek istendiği noktasında birleşiliyor. Böylece, gitgide derinleşen bunalıma karşı ortak önlemlerin uygulanması için, elverişli bir ortam yaratılmaya çalışılıyor.

ABD'nin Vietnam ve Güneydoğu Asya'da uğradığı yeniliden sonra, kapitalist sistem liderliğinin yükünü diğer emperyalist ülkelerle arasında "bölüşme" çabaları, bu zirvede açık bir nitelik kazanıyor. Asya'daki ulusal kurtuluş hareketi karşısında uğranılan yenilgi ve son ekonomik bunalımın açığa çıkardığı güçsüzlük, ABD'nin, yeniden bir "dünya jandarması" ya da bir "dünya bankeri" rolünü oynama olanağını yitirdiğini gösteriyor.

Diğer yandan, Amerikan Kongresi'nin, Pentagon'un istediği 35,9 milyar dolarlık silahlı satın alımı ve askeri araştırma fonunu onaylaması, ABD'deki militarist çevrelerin soğuk savaş yönündeki

tırmanmasının bir başka işaretini veriyor. Dışişleri Bakanı C. Vance'in, ABD için tek taraflı bir strateji üstünlük ele geçirme amacını güden son Moskova gezisinde uğradığı başarısızlıktan sonra alınan bu karar, soğuk savaş tahdidinin önemini ortaya koyuyor. Sosyalist ülkelerdeki yayın organları, Kongre'nin yeni saldırı fonunu onaylamasını, "Kapitol kubbescinden yükselen militarist kömür kokusu" olarak nitelendiriyorlar.

İTALYA: HIZLANAN ŞİDDET OLAYLARI KİME YARIYOR?

Baharla birlikte İtalya'da üniversiteler kaysınmaya başladı. Şiddet olayları, birbirini izleyen "sağ-sol çatışmaları" üniversite kentlerini altüst ediyor. Sorun yalnızca bir gençlik sorunu değil oysa. Özümlenmiş başka amaçlar taşıyor. Son çözümlenmede de bir tek amaç taşıyor: işçi sınıfı hareketini kararlı iktidar yürütüşünden alaykoymak.

Bugünkü üniversite olayları kuşkusuz 1968 bu nitelikte değil. Katılan kitlenin nicel ve nitel boyutları daha sınırlı, iktidarın alınabileceği, "devrim" in yapılabileceği o zamanki gibi yaygın bir kam bir coşku kaynağı değil. 1968'de ilk kuramsal bilgilerinin edinmiş bir gençlik hareketi fabrikaların kapılarına gelip dayanmış, işçi sınıfını "devrim'e katmak" istemişti. 1968 İtalyan "öğrenci olayları" o dönemin enleri boyutlara varanlarından biriydi. O zamandan bu yana da İtalya üniversiteleri sık sık şiddet olayları, öğrenci eylemlerine tanık oldu.

Ama bu baharın çatışmalarını yeni bir yaklaşımla ele almak gerek. İtalya artık 1968'in İtalyası değil. Köpürülerin altından çok sular geçti. 1968'de iktidarı almaya çağrılan işçi sınıfı, bu kez gerçekten iktidarı almaya hazırlanıyor. Gençlerin önderdiği biçim ve koşullarda değil, kendi siyasal hareketinin saptadığı biçim ve koşullarda.

İşçi sınıfının siyasal hareketi, üniversitedeki gelişmelere karşı da son kertede duyarlı. Burada gelişen hareketlerin öyle "kendiliğinden" olmadığını bilincinde. İtalyan Komünist Partisi'nin 16-18 Mart'ta toplanan Merkez Komitesi ayrıntılı olarak bu sorunları görüşti. Buna bağlı olarak da bir dizi eylemlere gerçekleştirildi. 16 Mart Bolonya mitingi, 18 ve 23 Mart'ta yapılan büyük grevler milyonlarca kararlılığı dile getirdi: Demokrasiye bağlılık ve şiddetin kınanması.

Gerilimden yararlanan kim? İKP Merkez Komitesine göre olaylar, işçi sınıfı hareketine, onun toplumdaki edindiği etkin konuma karşı yöneltilmiş bilinçli saldırılardır. Şiddet olaylarının özellikle Bolonya ve Roma'da patlayıp gelişmesi de bu bakımdan anlamlı. Bilinçli bir şiddet, kentten kente taşınan "eylemci"ler ve onları araç-gereçleri. Herşey olayların "kendiliğinden" gelişmediğini gösteriyor. Küçük ve orta burjuvazinin tutuculuğunun gençlik içindeki yansması, goşizmin etkileri ve humpen bir kesimin vuruculuğundan yararlanması, bu hareketlerin başlıca dayanakları.

76 Haziran seçimlerinden bu yana ortaya çıkan gelişmeyi durdurmak, sağın güçlenmesini sağlamak: İşte ana amaç. Şiddet olaylarını geniş bir anti-komünist kampanyaya basamak yapmak, böylece İKP'yi geriletmek, onun çevresindeki saygınlığı, sevgiyi, güveni sarsmak.

TİP ADAYLARI AÇIKLANDI

ADANA (14)

Selahattin Uyar (İşçi-sendika yöneticisi)
Ceyhan Can (Avukat)
Demirtaş Ceyhan (Mimar-yazar)
Necdet Söylemez (İşçi-sendika yöneticisi)
Yavuz Pağda (Öğretmen)
Yalçın Saraçoğlu (Elektrik mühendisi)
A. Duran Gul (Esnaf)
Hasan Seven (Tekstil işçisi)
Peyani Anurk (İşçi)
Hüseyin Korkmaz (Muhasebeci)
Kemal Ürkmez (İşçi)
H. Mehmet Karacı (Ziraatçı)
Yılmaz Bişirici (İnşaat ustası)
Ömer Bilge (Muhasebeci)

AMASYA (4)

H.Hüseyin Atalay (Gemi makina mühendisi)
Ali Şimşek (Öğretmen)
Ahmet Mayda (Köy emekçisi)
Rıza Şahin (İşçi)

ANKARA (29)

Nihat Sargın (Hekim)
Erhan Tezgör (İktisatçı - Tüm-Der Genel Başkanı)
Hasan Bedri Doğanay (İşçi-sendika yöneticisi)
Erşen Sansal (Avukat)
İlhan Akalın (İşçi-sendika yöneticisi)
Abdurrahim Uluğur (Teknik ressam)
Yılmaz Tokman (Avukat)
Taner Tuncel (Yayıncı)
Mehmet Kök Özalutlu (İşçi)
Hüseyin Özcan (Öğretmen)
Musa Alp (Öğretmen)
Ahmet Altay Varol (Elektrik Mühendisi)
Orhan Gürbüz (Esnaf)
Enver Aydın (İşçi)
Haydar Dönmez (Köy emekçisi)
Cafer Yolcu (Köy emekçisi)
Hasan Erdoğan (Köy emekçisi)
Varlık Özmenek (Gazeteci - Yazar)
İsmail Gençtürk (Gazeteci)
Burhanettin Tercan (İşçi)
Bülent Akyöndem (Esnaf)
Şükriye Deriş (İşçi)
Esat Erkut (İşçi-sendika yöneticisi)
Arif Şerret (Mimar)
Vehbi Polat (Öğretmen)
Salih Elver (Makina mühendisi)
Abdullah Çavuşoğlu (Elektrik Mühendisi)
Candan Baysan (İktisatçı)
Arif Oruç Sezlev (Muhasebeci)

BURSA (11)

Yavuz Ünal (Elektrikçi-montör)
İsa Aydemir (İşçi-kaynakçı)
Orhan Kurmuş (ODTÜ öğretim üyesi)
Halil Savaş (Esnaf)
Rahmi Eren (İşçi)
Yılmaz Parmaksız (İşçi)
Mehmet Ceylan (Köy emekçisi)
Süleyman Yeşilidag (Matbaa işçisi)
Metin Parmaksız (avukat)
Ahmet Beyhan (İşçi)
Mehmet Mete (İşçi)

DIYARBAKIR (7)

Tahsin Ekinci (Avukat)
İsmail Kocakaya (Karayolu işçisi)
Necati Siyahkan (Avukat)
Mikâhîl İzkut (Sendika Yöneticisi)
İbrahim Babaoğlu (Esnaf)

Ramazan Balpetek (Esnaf)
Abbas Keskin (İşçi)

HATAY (8)

Ali Karcı (Matbaacı)
Süleyman Galioğlu (Avukat)
Fevzi Kara (İşçi)
Halis Açacak (Kitapçı)
Kadir Tolu (Muhasebeci)
Yılmaz Küçük (Avukat)
Halil İbrahim Bali (İşçi)
Sadık Sami Unlu (Muhasebeci)

İSTANBUL (44)

Behice Boran (Hatko) (Sosyolog)
Dinçer Doğu (Kimya işçisi-sendika yöneticisi)
Yalçın Küçük (İktisatçı-yazar)
Bekir Yenigün (Karayolu işçisi)
Aykut Göker (TÜTEG Genel Başkanı-MakinaMüh.)
Mustafa Aktulgah (DISK-Keramik İş Send.Gn.Bşk.)
Alp Seleğ (Avukat)
Bayram Özmen (İşçi)
Müşfik Erem (Yüksek Mimar)
İsmet Rıza Çebi (Makina mühendisi)
Hayri Dokümcü (İşçi-dökümcü)
Nermin Aksan (Avukat)
İştihan Gündüz (İktisatçı)
Halit Altunçevahir (Esnaf)
Hüseyin Baş (Hacıbaşoğlu) (Yazar)
Mehmet Atay (İşçi-sendika yöneticisi)
Mehmet Tokathoğlu (Tekstil işçisi)
Nurten Arıcan (Kimya İşçisi)
İsmail Hakkı Altan (Avukat)
Yücel Gürsel (Yüksek mimar)
Muhittin Bakırsan (Taş tornacısı)
Necati Yazıcıoğlu (Hekim)
Fazlı Baş (Porselen işçisi-sendika yöneticisi)
Yüksel Birdal (Elektrik Mühendisi)
Kemalettin Koyaş (Soğuk demirci)
Ahmet Hamdi Dinler (Mimar-mühendis)
Erol Özkök (Karayolu işçisi)
İbrahim Özkurt (İşçi-tornacı)
Hanefi Vatanever (İşçi-tesviyeci-montör)
Egin Omacan (Yüksek mimar)
Cemal Polat (Kimya işçisi)
Nazmi Ergin (İşçi-kaynakçı)
Osman Aslanbay (İşçi-tornacı)
Akif Eroğlu (İşçi- elektrikçi)
Münir Öztürk (İşçi-dokumacı)
Ömür Sezgin (SBF Doktor-asistan)
Kâni Ocak (Büro işçisi)
Asun Yılmaz (İşçi)
Erdoğan Yamaç (Muhasebeci)
Ayhân Kasap (Teknisyen)
Ergün Cavuldak (İşçi-elektrikçi)
Türker Beşikçi (İşçi-dokumacı)
Sadri Kaya (Tesisatçı)
Adnan Celayir (Büro işçisi)

İZMİR (19)

Özcan Kesgeç (DISK Sosyal-İş Sen.Gn.Bşk.)
Necdet Bulut (ODTÜ öğretim üyesi)
Vedat Pekel (İşçi)
Ahmet Ok (İşçi-sendikacı)
Saim Yüksel (İşçi-sendika yöneticisi)
Cengiz Uygur (İşçi)
Güney Zarpılı (Büro işçisi)
Emin Avcı (İşçi)
İsmail Gül (İşçi)
Cafer İstem (Zenaatkâr)
Musa Döner (Tarım işçisi)
Osman Akay (İnşaat ustası)

Mustafa Remzi Arıkbashi (Köy emekçisi)
Ahmet İnce (Terzi)
Cafer Özdemir (İşçi)
Riçhan İzdar (Muhasebeci)
Mehmet Şenocak (Bakkal)
Aydın Öztürk (Kitapçı)
Ali Kabakdelen (İşçi-elektrikçi)
KARS (8)

Zeki Kılıç (Sendika yöneticisi)
Tank Ziya Ekinci (Hekim)
Ömer Polat (Öğretmen-yazar)
Osman Turhan Aybers (Mimar)
Erol Altaylı (Mimar)
Yahya Eriş (İşçi)
Orhan Sevim (İşçi)
İbrahim Aksun (Elektrik mühendisi)

KAYSERİ (8)

İlhan Alkan (Öğretmen)
Hüseyin Bağdaş (İşçi)
Mithat Dursun (İşçi)
Mehmet Alpüren (Esnaf)
Çetin Güner (Avukat)
Tarhan Ertek (Hukukçu)
Nuri Hatipoğlu (Seyar satıcı)
İbrahim Eren (Öğretmen)

KOCAELİ (5)

Fikret Akman (İşçi)
Hüsamettin Bakan (İşçi-sendikacı)
Mehmet Pulgat (İşçi)
Ali Oylum (İşçi)
İzzet Yüksek (Esnaf)

MANİSA (10)

H.Hüseyin Sacaklıoğlu (Avukat)
Hasan Üldes (Tarım işçisi-sendikacı)
Ali Takan (Köy emekçisi)
İbrahim Atak (İşçi)
Hüseyin Yalvaç (Köy emekçisi)
Nuri Kovanlık (İnşaat ustası)
Mustafa Taşkıran (Şoför)
Basri Gümüş (Tarım işçisi)
Ahmet Ak (Matbaacı)
Halil Kaçmaz (Emekli-İlköğretim Müfettişi)

MUĞLA (4)

Mustafa Uzundemir (Esnaf)
Mustafa İnce (İşçi)
Sereyya Kara (Esnaf)
Tahsin Kalay (İşçi)

SAMSUN (10)

Şansal Dikmen (Avukat)
Mümin Karaoğlu (Avukat)
Osman İpekdağ (İktisatçı)
Kaya Odabaşı (Şoför)
Mehmet Kir (Öğretmen)
Ercan Eyyuboğlu (Hacettepe Univ.Öğretim Görevlisi)
Orhan Ural (İşçi)
İsmail Kurt (İşçi)
Ahmet Kamil Deriş (Pilot)
Ülkü Durukan (Mütercim)

TUNCELİ (2)

Mahmut Kurtulmaz (Elektrik mühendisi)
Hasan Aygün (İşçi)

MAC MİLLAN VE STEREOTİPLERİ

ERTUĞRUL ÖZKÖK

TELEVİZYON'DA BİR SÖREDİR İZLEDİĞİMİZ "MAC MİLLAN" DİZİNDE DİKKAT ÇEKİCİ BİR "STEREOTİP". "STEREOTİP OLMAYAN" ÇATIŞMASI VAR. BİR YANDA KENDİ MESLEKLERİNDE AMERİKAN TOPLUMUNUN BASMAKALIP KİŞİLERİ, DIĞER YANDA GERÇEKTE "DEĞİŞİK" BAZI KAHRAMANLAR. AMERİKAN YAPIMCILARI BU BİLİNÇLİ KARŞITLIKLA TOPLUMUN DEĞİŞİKLİK ÖZLEMLERİNİ TV FİLMLEMLERİ İLE BELİRLİ KANALLARA SINIRLAMAK İSTİYOR.

Her Pazar akşamı Mac Millan ve karısını ibretle izliyorum televizyonda. Bir bakıma bu serilerle toplumda sayıları giderek çoğalan "stereotiplerin" geçit resimlerini de buluyoruz karşımızda. Yalnızca "Mac Millan, karısı ve hizmetçisi" uymuyor kafamızda yaratılan "polis ve ailesi" görüntüsüne. Sanırım bu diziyi bunca izlenir duruma getiren debu küçükayırttı. Bu "stereotip-karşı stereotip çatışmasından" ilgiyle izlenen bir seri çıkıyor televizyon izleyicisinin karşısına.

ÖNCE, STEREOTİPLER

Bu stereotipler neler? Bir kez her bölümde karşımıza çıkan "süreklili" stereotipler var. Bunun en çok rastlanı da komiser Enright. Bütün alışılmış dışı görüntüsüne karşın, Komiser Enright, hiyerarşide belli bir yerin bütün stereotip niteliklerini taşıyor. Serinin her bölümünde karşımıza çıkan stereotiplerin bazılarını sıraladım:

- Mac Millan'ın bütün rahatlığına karşın Komiser Enright bir üste gösterilmesi gereken hiyerarşik zorunlulukları bütünüyle yerine getirmektedir.
- Kapitalist toplumda, her mesleğin bir angarya yüklem ve fazladan çalıştırma yolu olarak başvurduğu ve "bu mesleğin kendine özgü zorlukları vardır" maskesiyle gizlenen yasadışı birçok zorlamanın sık sık yinelenmesi. Öyle ki komiser Enright iş saatleri dışında bile evinde bir sandviç yiyemez duruma gelir. Mildred'in durumu da değişik değil. O da günün her saatinde iş yapmaktadır evde.
- Polis merkezinde bütün işlevsel bölüme, alt-üst ilişkileri, giysiler, Mac Millan dışında, o da yalnızca görünüşte, hep kafamızdaki görüntüyü pekiştirici niteliktedir.

Bunun dışında, serinin her bölümünde işlenen ayrı stereotiplere rastlıyoruz. Bunlar kimi zaman yazar, kimi zaman gazeteci, kimi zaman da müzisyen, boksör, öğrenci, aktör, ya da aşık olarak çıkıyorlar karşımıza. Herbiri romanlarda, sinemada, televizyonda, kısaca kitle iletişim araçlarında milyonlarca kez karşımıza dikilen mitleşmiş tipler. Örneğin müzisyen tipi alalım. Yakışıklı dağınk saçlı, piyanosunu çalarken dinsel törenlerdeki klişeleşmiş hareketleri yineleyen, kadınlarla bol ilişkisi olan, evinin dekoru değişik bir tip var karşımızda. Elbet müzisyen mitine göbeğinden bağlı üç öge de unutulmamıştır: "Karaderili bir müzisyenin" varlığı, uyuşturucu madde ve en önemlisi "sorunsallı" bir kişilik. Alın size "tıpkısının aynı" bir müzisyen.

Stereotip-karşı stereotip çatışması yanında stereotipler içinde de bazı çatışmalar sunuluyor. Bu açıdan dizinin yakınlarında izlediğimiz bir bölümünde

sunulan eleştirmen-sanatçı çatışması üstünce durulabilir. Üstelik bu çatışma aynı insan üzerinde ikili kişilik biçiminde sunuluyor. Bir fiziksel taşıyıcı üzerinde iki ayrı kişilik. Hem de çatışma halinde. Ancak tek ilginçliği de bu. Yani aynı insanda toplanması bu iki kişiliğin. Yoksa kişilik çatışması en çok başvurulan öğelerinden biri de dizilerin. Genelden özele doğru, iyi-kötü, güzel-çirkin, polis-suçlu, genç-ihtiyar, kedi-fare. Bu çatışmalar, mitler dizisinin örülmesinde kullanılan tuğlalar bir anlamda.

"BASMAKALIP" OLMAYANLAR

Gelelim karşı stereotiplere. Mac Millan, karısı ve Mildred. Dizinin çatışma oluşturan bu üç tip bize "alışılmışın dışında" kişiler olarak sunuluyor. Davranışları, beğenileri, fiziki yapıları, giyimleri, toplumda sahip oldukları yer ve onun gerekleriyle çatışma halinde görünüşte. Ama yalnızca görünüşte. O kadar. Mac Millan'ı alalım: Uzun boylu, yakışıklı. İletişim araçlarıyla yaratılan dedektif tipine uygun. Ama, Emniyet Müdürü olarak bir karşı stereotip. Sınırlarına egemen. Karısının kendisini aldattığı konusunda inandırıcı kanıtlar olduğu zaman bile, "polislik mesleğinin gerekleriyle, karısına güveni" arasındaki çatışmada bu sonucunu üstünlük sağlıyor. Kısaca burada bize sunulan polis stereotipi mesleki stereotiplerle çelişikli. Öyle ya, iyi bir polis (yine kitle iletişim araçlarıyla yaratılan polis mitine göre) gerektiğinde karısından bile kuşkulandır.

Sally'nin giyim, kuşam ve davranışları "ABD'nin büyük kentlerinden San Francisco'nun Emniyet Müdürü'nün karısı" görüntüsüne çok ters. Sempatik, genç, güzel. Mildred'le ilişkilerinde son derece anlayışlı. Hiç de evin patronu hali yok. "Patron-çalışan ilişkileri" o denli insanca yürütülüyor ki, dizi başladığından bu yana ne Sally ne de Mac Millan'ın Mildred'e herhangi bir emir verdiğini görmedik. Rastladığımız birkaç emir de şakayla sunulan "küçük" ve "masum" istemler olmaktan öte geçmiyor.

Televizyonla gelen yeni görüntüsel evrenimizde Columbo'yla başlayan anti-mitik kahramanlar neyi vurgulamak istiyor bize? Geleneksel stereotip burjuva evreninin ortasında bu küçücük karşı-stereotip adaları. 20. yüzyılın sonunda davranışları, beğenileriyle, kapitalist toplumda yeni bir insana mı hazırlıyor bizi? Çünkü, bu karşı-stereotiplerin altında kapitalist toplumun bütün öteki ilişki biçimleri egemenliklerini sürdürüyorlar. 24 saat durmadan çalışan Mildred'e dış görünüşteki bütün sempatikliği, ardındaki emekçi kişiliğini gizleyemiyor. O, giyinişi, davranışı ve beğenileriyle Mac Millan'ın burjuva evreninden çok uzaklarda. (Ayrıca, sınıf bilincinden yoksun oluşu bize bir erdem gibi sunuluyor. Bölümlerin birinde izledik. Başka bir evde çalışan arkadaşının ücret arttırımı konusundaki önerilerine karşı Mac Millan'ların yanında yer alıyor.)

İŞTE SİZE DEĞİŞİKLİK!

Böylece Batı toplumlarında halkın "değişme" ve "özgürlük" istemine bir yanıt mı aranıyor? Giscard d'Estaing'i anımsıyorum hemen. Yerel seçimlerde sağ'ın yenilgisinden sonra 2-3 Bakamı değişikliği televizyonda Fransız halkına: "Mesajınızı aldım. Değişiklik istiyordunuz. İşte değişiklik!" dediğini duyuyorum. Aynı kalan kapitalist ilişkiler içinde Columbo, Mac Millan, Sally, Mildred davranan yeni insan tipi. "Don Kişotluğun aklanması" ve yeni toplumun resmi davranış politikası haline getirilmesi. Kitleler özgürlük ve değişiklik mi istiyor? Alın size özgürlük ve değişiklik.

**BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN**

GÖREV

SOSYALİZM BAYRAĞINI MECLİSE DİKELİM

ODTÜ'DE ZAFER İŞÇİLERİN OLACAK

Orta Doğu Teknik Üniversitesini diğer yüksek öğrenim kurumlarından ayıran, ODTÜ'nün kuruluş biçimi. Bu kuruluş biçiminin sonucu olarak ortaya çıkan farklılıkların başında ise ODTÜ'de çalışanların işçi sayılması geliyor. Diğer öğretim kurumlarında çalışanlara memur denilmesine karşılık ODTÜ'de çalışanların işçi sayılmaları, verilen mücadelenin şeklini ve niteliğini de değiştiriyor. ODTÜ'deki bu değişiklik özellikle son iki yıldır çok belirginleşti. Ama bu belirginliği hâlâ gönmek istemeyen demokrat ya da ilericiler çevreler de var. Bu çevrelerin başında ilericiler basın geliyor.

ODTÜ üç-dört ay öncesine kadar öğrenimi sürdüren tek yüksek öğrenim kurumuydu. MC'nin ODTÜ'ye el atması diğer yüksek öğrenim kurumlarında olduğu gibi sadece öğrenimi kesmeyi amaçlamıyordu. Bunun yanında, hatta birincil olarak ODTÜ işçilerinin verdiği ekonomik mücadelenin ulaştığı boyutu MC'yi düşündürdü. ODTÜ işçisi işyeri sendikacılığının dar çemberini kırmış, sınıf sendikacılığı ilkeleri ile ekonomik mücadelesini sürdürmeye başlamıştı. Sınıf sendikacılığı ilkeleri sadece ekonomik mücadeleyi değil demokratik mücadeleyi de kapsıyordu. Demokratik mücadele ise ODTÜ öğretimi üyeleri ve ODTÜ öğrencileriyle birlikte, ikili birliğe dayalı olarak sürdürülmekteydi.

MC, Orta Doğu Teknik Üniversitesi operasyonunu bunun için başlattı.

MC'nin uzantısı ODTÜ Mütevelli Heyeti, işe politik görüşü herkesce bilinen Hasan Tan'ı rektör atayarak başlattı. Hasan Tan ise, arkasına jandarmaları alarak görevde kaldı. Hasan Tan'ın ODTÜ işçisi, öğretim üyeleri ve öğrencileri tarafından rektör olarak tanınmayaacağı bilinenek bu atama yapıldı. Aslında MC'nin uzantısı mütevelli heyetinin amacı da ODTÜ'ye rektör atamak değildi. Yani üzüm çalmak değildi murat, bağ bekçisini dövmekti.

Bundan sonra gelişen olaylar biliniyor. Ama özetlemekle yarar var. Öğrenciler olayı protesto için derslere girmediler. Öğretim üyeleri ders vermediler. İdari görevdeki tüm insanlar istifaya ettiler. İdari görevden ayrılanların yerine atanacak Hasan Tan'ın görüşünü paylaşan insan yoktu ODTÜ'de. Hasan Tan ODTÜ'yi kapattığını ilan etti. Hem de öğrencileri okula bir bildiri ile davet ettiği gün jandarmaları daha çok yığarak yaptı bu ilanı. Bu tasarruf Danişay'dan döndü. Danişay kararına saygılı gibi görünür okulu yeniden açtı. Ama jandarma baskısı kaldırılmadan. Baskı işçilerin, öğretim üyelerinin ve öğrencilerin üzerinde her geçen gün arttı. Yurtlar başlatıldı ve öğrenimin sürdürülmesi mümkün olmadı.

ASIL HEDEFİ SALDIRI BAŞLATILYOR

ODTÜ işçisinin sınıf sendikacılığı ilkeleri ile sürdürdüğü ekonomik-demokratik mücadelede üyesi oldukları sendika DISK'e bağlı Sosyal-İş. ODTÜ işçileri adına toplu iş sözleşmesi yapma yetkisini zorlu ve uzun süre devam eden mücadeleden sonra kopara kopara almıştı Sosyal-İş. Ama ülkemizdeki toplu sözleşme düzenini belirleyen kurallara, yani yasaya göre, toplu iş sözleşmesi yapabilmek için yetki almak yetiyor. Bunun aksi de geçerli. Yani bir sendika bir işçisinde çalışan işçileri temsil etmese bile, işçileri temetmeyen sendika o işçisinde yetki alabilir ve sözleşme yapabilir. Üstelik aynı yasaya göre öğrenim kurumlarında grev yasağı da var. Bu yasağın ODTÜ'de etkili sendika Sosyal-İş'in mücadelesini zorlaştıran diğer kural.

Bir diğer kural da grev yasağı bulunan işyerlerinin yetkilili sendikanın çağırısına uymayan işverence kararlaştırılacak etkili bir yolun bulunmaması. Bir yol ama etkili değil, kısa sürede sonuca ulaşıcı değil. Çelik sonuçta ortaya çıkacak ve toplu iş sözleşmesi

hükümden sayılacak kurallara uymak zorunlu. Bu yol, İl Hakem Kurulu diye adlandırılan ve işçilerin tamamen dışındaki bir müesseseye toplu iş sözleşmesi yapma yetkisini vermek.

Demokratik bir ortamda, toplu iş sözleşmesini taraflar olarak sonuca ulaştırmak için denenecek yollar var. Ama sadece demokratik ortamda başvurulabilecek yollar bunlar. Hasan Tan'ın yapmak istediği de demokratik ortamı ortadan kaldırmaktı. ODTÜ'nün işleme hale getirilmesiyle bu ortam kısmen sağlandı. Ama yetmezdi, daha da geriletilmesi gerekiyordu. Daha da geriletmek için Hasan Tan'a bağlı güçler gerekiyordu. Bu güçlere sahip değilmiş Hasan Tan. O kadar ki, istifaya eden yönetim kademelerine bile atayacak adamları yoktu.

YARDIMCI GÜÇLER HİZMETTE

Devletin kolluk kuvvetlerine yardımcı güç olarak beslenenlerin ODTÜ'de Hasan Tan'ın da yardımına verilmesinin yolları arandı ve bulundu. Önce ODTÜ Bilgi İşlem Merkezindeki 26 kalifiye işçinin işine son verildi. Sonra yüze yakın işçiye tazminatları ödenerek işten çıkarıldı. Hem de hiç gerekçe gösterilmeden. Bu işlemler birlikte yakalarının arkasında taşıdığı rozetleri gösteren birçok insan ODTÜ'ye çalışmak üzere başvurdu. İsimleri elimizde bulunan tam 163 Ülkü Ocaklı bugün ODTÜ'de bellerinde silahlarıyla işçi giysisi ile dolaşmakta.

İşçi adı altında ODTÜ'ye sokulan ve dolgun ücret verilen Ülkü Ocaklılar Hasan Tan'a yardımcı güç olarak işe alındıkları ilk günden itibaren hizmetlerini görmeye başladılar. Bir-iki ısınma turundan sonra silahlar bellerden çıkarıldı ve konuşmaya başladı. Isınma turları işçileri tehdit etmekte, öğretim üyelerini dövmekle başladı. Sonra silahlar kâh işçilere, kâh öğretim üyelerine kurşun saçmaya başladı. Daha sonra da ölüm saçtı.

Kafeterya önünde Ülkü Ocaklı komandoların açtığı yayılım ateşi sonucu Sosyal-İş üyesi Feramuz Demir isimli işçi karnından yaralandı. Olaya tanık olan bir diğer işçi, elinde tabancasıyla duran Ülkü Ocaklı komandoyu jandarmaya gösterdi, yakalanmasını istedi ama jandarma yakalamak bir yana, ilgisiz kaldı.

Birkaç gün sonra Feramuz Demir tedavi görmekle olduğu hastanede öldü.

Feramuz Demir'i katledenler, ölüsünden de yararlanmak için plan kurdular. Planın uygulama görevi, işyerinde hiç bir yetkisi ve işçiler üzerinde hiç bir etkisi olmayan ama Hasan Tan'a yaslandığı için yaşayabilen sarı sendika ODTÜMEN'in başkanı Kutluay Çelik'e

verildi. Kutluay Çelik yönetimindeki Ülkü Ocaklılara cenazenin kaldırılacağı gün depolardan çıkarılan mavi gömlekler dağıtıldı. Mavi gömlekli komandolar ODTÜ içinde önce gövde gösterisi yaptılar. Plana göre cenazeyi ODTÜ'ye götürcekler ve kurt kanunlarına göre tören yapacaklardı. Sosyal-İş üyesi işçilerin ve Feramuz Demir'in yakınlarının bilinçli kararlığı bu oyunu bozdu. Yeni bir oyun denediler. Bu defa mavi gömlekli komandoları iki ODTÜ otobüsüne bindirerek ölünün gömüleceği Gölbaşına taşıdılar. Gölbaşı na Feramuz Demir'in kavga arkadaşı bini aşkın Sosyal-İş üyesi işçilerle öğretim üyeleri de gelmişlerdi. İkinci oyunu da yine Feramuz Demir'in kavga arkadaşlarının kararı tavrı bozdu. Mavi gömlekli ve tabancalı yüze yakın Ülkü Ocaklı başlarında Kutluay Çelik olmak üzere cenaze töreninden geri çekilmek zorunda kaldılar.

Sosyal-İş üyesi ODTÜ işçileri silahlı yardımcı güçlerin gözleri önünde törene gönderilmiş olan ODTÜMEN Sendikasının ve rektörlüğün çengelini parçaladılar. Bu olaydan sonra mavi gömlekli ve onları yöneten Kutluay Çelik törenin gerisinde kalıp otobüslere binmekte buldular selameti. Uzaktan Feramuz Demir'in mezarının üzerinde asılı duran şu pankartı okumak durumunda kaldılar, FAŞİZM AKITTIĞI KANDA BOĞULACAKTIR.

ZAFER İŞÇİLERİN OLACAK

Feramuz Demir, işçi sınıfımızın ekonomik-demokratik mücadelesinde şehit oldu. Ama ODTÜ işçileri mücadeleden vazgeçmeyecek. Bugün ODTÜ işçisi dünden daha kararlı biçimde ekonomik-demokratik mücadeleye omuz verirken politik mücadelenin gerektiği bilincine de daha çok yaklaşmıştır. Bu yaklaşımın olayları daha iyi kavrayacak ve çözümünü bulacaktır. Feramuz Demir'i katledenlerin işçi düşmanı sermaye sınıfının mağaları olduğunu görmekle meselerin sınıf mücadelesi olduğunu iyice kavramıştır.

ODTÜ işçisi ekonomik-demokratik mücadeleden kazançlı çıkacaktır. Kazancı çok yönlü. Birincisi, geç de olsa ekonomik mücadelede Sosyal-İş'in öncülüğünde sonuca ulaşması olacak. Sosyal-İş, Sosyal Sigortalar Kurumunda sürdürdüğü zorlu mücadeleyi 17 ay sonra başarıya ulaştırdı. İkincisi, demokratik mücadeleden de kazançlı çıkacak. ODTÜ'de Hasan Tan ve yardımcı güçleri kovalanacak. Üçüncüsü de işçi sınıfının politik mücadelesi içinde yerini almakla, başka deyişle politik mücadelenin gerekliliğini kavrayıp sürdürmek olacaktır.

